

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Fakulteten för landskapsarkitektur, trädgårds-
och växtproduktionsvetenskap

Guideline för en pocket park

– beståndsdelar, funktioner och möjligheter

A guideline for a pocket park
– elements, functions and possibilities

Johannes Josefsson
Anton Spets

Guideline för en pocket park - beståndsdelar, funktioner och möjligheter

Guideline for a pocket park - elements, functions and possibilities

Johannes Josefsson
Anton Spets

Handledare: Anders Busse Nielsen, SLU, Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Examinator: Tim Delshammar, SLU, Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Omfattning: 15 hp

Nivå och fördjupning: G2E

Kurstitel: Examensarbete för landskapsingenjörer

Kurskod: EX0361

Program/utbildning: Landskapsingenjörsprogrammet

Examen: Landskapsingenjör, kandidatexamen i landskapsplanering.

Ämne: Landskapsplanering

Utgivningsort: Alnarp

Utgivningsmånad och -år: januari 2014

Omslagsbild: *Förtätning* av Lisa Erséus

Elektronisk publicering: <http://stud.epsilon.slu.se>

Nyckelord: pocket park, pocket, park, fickpark, minipark, förtätning, SPUGS.

SLU, Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för landskapsarkitektur, trädgårds- och växtproduktionsvetenskap

Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

FÖRORD

Detta examensarbete omfattar 15 högskolepoäng och är det avslutande momentet för landskapsingenjörsprogrammet vid Sveriges Lantbruksuniversitet.

Vi fick idén till detta examensarbete när vi insåg att begreppet pocket park nämns av många men få vet och förstår innebörden. I tider när förtätning och bristen på grönska i tätbefolkade områden är ett eskalerande problem ansåg vi att mer kunskap om begreppet förhoppningsvis kunde bromsa den negativa trenden.

Stort tack till kollegor på Tyréns och Atkins i Malmö som vi haft mycket hjälp av och där vi spenderat våra dagar under arbetets gång. Dessutom vill vi tacka Lisa Erséus, Sofi Unnersjö och Lisa Carlsten för fina illustrationer. Vi vill även tacka Line Mortensen (planarkitekt vid teknik- och miljöförvaltningen och ansvarig för Köpenhamns pocket park-program) som försett oss med information att gett oss en givande inblick i "Lommeparker i København"

Vi vill rikta ett särskilt tack till vår handledare Anders Busse Nilsen (Forskare, landskapsarkitektur, planering och förvaltning vid Sveriges Lantbruksuniversitet) för givande feedback, engagemang och peppande ord när arbetsbördan känts extra tung.

Anton Spets & Johannes Josefsson

Alnarp, januari 2014

SAMMANFATTNING

I takt med att pocket park som begrepp blivit allt populärare att använda i samma mening som modern stadsutveckling och förtätning av stadskärnan, har det också väckt vårt intresse att utreda vad begreppet verkligen innebär. Att begreppet pocket park är i ropet finns det ingen tvekan om. Stora städer som New York, London och Köpenhamn har med pocket park i sina stadsplanerings- och utvecklingsprogram. I Sverige är det fortfarande ett relativt okänt begrepp.

I dagsläget finns det ingen generellt accepterad beskrivning för hur en pocket park ska se ut, hur stor till ytan den bör vara eller vilka beståndsdelar som ska finnas med.

Vill vi undersöka vad begreppet pocket park innebär och hur vi i framtiden kan bygga bra och funktionella pocket parks i staden. Vi har som mål att identifiera och bryta ner begreppet pocket park och undersöka vilka beståndsdelar och funktioner som är mer betydelsefulla än andra i en pocket park?

Processen startar med en litteraturstudie som sedan ska ligga till grund för en analys som belyser vilka de viktiga beståndsdelarna och funktionerna är för en pocket park. Analysen kommer att redovisas i form av en matris över 28 pocket parks från länderna Sverige, Danmark, England, Australien, Spanien, Frankrike och USA. Målet med analysen är att kunna jämföra en större mängd pocket parks på ett enkelt och tydligt sätt. Att kunna utläsa information på tvären och på så sätt kunna identifiera tydliga mönster och trender, ofta förekommande beståndsdelar, parkernas storlek, lokalisering osv.

Slutsatsen presenteras i form av en checklista som baseras på resultat från analysen tillsammans med stödjande forskning som underlag. Checklistan redovisas på följande vis:

- **Nödvändiga** beståndsdelar och funktioner för en pocket park
- **Lämpliga** beståndsdelar och funktioner för en pocket park
- **Inte nödvändiga** beståndsdelar och funktioner för en pocket park
- **Undvik** följande förutsättningar för en pocket park

Därefter presenteras ett gestaltungsförslag av en pocket park som bygger på slutsatser och resultat från litteraturstudien och analysen.

Vår förhoppning är även att checklistan ska kunna användas av kommuner och branschfolk som ett hjälpmedel eller verktyg vid planering- och projekteringskedet för en pocket park.

ABSTRACT

The pocket park as a concept has become increasingly popular to use in the same sense that modern urban development and densification of the city center, this made it interesting to investigate the meaning of the term. The concept of pocket park is in no doubt very popular. Large cities like New York, London and Copenhagen have put pocket parks into its city planning and development programs. In Sweden it is still a relatively unknown concept. In the current situation, there is no generally accepted description of how a pocket park should be designed, including size and what elements are a part of it.

We want to explore what the term pocket park means and how beautiful and functional pocket parks can be built in the future. We aim to identify and break down the concept of pocket park and examine which elements and features that are more significant than others.

The process starts with a literature review, which will then be the basis for an analysis that highlights what the essential components and functions are for a pocket park. The analysis will be provided in the form of a matrix of 28 pocket parks from countries Sweden, Denmark, England, Australia, Spain, France and the United States of America. The goal of the analysis is to provide a clear comparison of pocket parks, thereby identifying distinctive patterns and trends, often occurring components, size, location etc.

The conclusion is presented in the form of a checklist that is based on results from the analysis along with supporting research. The checklist is presented in the following manner:

- **Necessary** components and functions of a pocket park
- **Appropriate** components and functions of a pocket park
- **Unnecessary** components and functions of a pocket park
- Components and functions of a pocket park to be **Avoided**

A design proposal of a pocket park is presented based on the conclusions and findings from the literature review and analysis.

Our hope is that this research can be used as a tool by municipalities and industry professionals when planning and designing a pocket park.

INNEHÅLL

FÖRORD	III
SAMMANFATTNING	IV
ABSTRACT	V
INNEHÅLL	VI
INLEDNING	7
Bakgrund	7
Frågeställning	9
Begreppsförklaring	9
Syfte och mål	9
Avgränsningar och material	10
Metod	10
Källkritik	13
LITTERATURSTUDIE	14
Riktlinjer för grönområden i staden	14
Förtätning och hållbar utveckling av staden	14
Stadens gröna rum	14
Människans förhållande till naturlig grönska och rekreation i staden	15
Beståndsdelar och funktioner i en pocket park	16
ANALYS ÖVER 28 POCKET PARKS	21
Analysens uppbyggnad och innehåll	21
RESULTAT OCH MÖNSTER UTIFRÅN ANALYSEN	32
DISKUSSION	40
SLUTSATS	44
Checklista	44
Gestaltningförslag	45
BILAGA 1	50
BILAGA 2	60
BILAGA 3	61
KÄLLFÖRTECKNING	62

INLEDNING

I takt med att pocket park som begrepp blivit allt populärare att använda i samma mening som modern stadsutveckling och förtätning av stadskärnan, har det också väckt vårt intresse att utreda vad begreppet verkligen innebär.

Kan en samling träd på en liten yta i staden vara en pocket park? Måste den ligga lokaliserad i centrum, eller kan det ligga i en förort eller på landsbygden? Måste den angränsa till byggnader för att få kallas pocket park? Är det omgivningen, beståndsdelarna i parken eller mängden grönska som skiljer en pocket park från ett torg? Frågorna är många - men genom att jämföra flera pocket parks och finna deras likheter respektive skillnader har vi goda förhoppningar om att slå hål på myter och fastställa grunder för hur en välbesökt, lyckad och intressant pocket park ska se ut.

I dagsläget finns det ingen generellt accepterad beskrivning för hur en pocket park ska se ut, hur stor till ytan den bör vara eller vilka beståndsdelar som ska finnas med (Nordh, Hartig, Hagerhall, & Fry, 2009).

Bakgrund

År 1967 startade New York stad ett program där målet var att anlägga tio pocket parks. Två av dessa parker har blivit bland de mest kända pocket parks i världen - Paley Park och Greenacre Park. De är belägna inom 800 meter på nedre Manhattan och påminner i utformning mycket om varandra. Ett vattenfall längs med den inre väggen, träden som bildar ett luftigt och skirt krontak, gott om flyttbara stolar och bord, klättrväxter och mycket hårdgjorda ytor är bland de tydligaste gemensamma beståndsdelarna (O'Brien, 2011).

New York, London, Köpenhamn, Northamptonshire, Barcelona och Enköping är alla exempel på städer som har utvecklat varsitt program för hur de ska kunna förändra sin stadsbild till det bättre med hjälp av pocket parks.

Bild 1 - Vattenfallet i Seattle Waterfall Garden. Förutom vattenfallet har parken en stor blandning av lövfällande och vintergröna växter vilket ger platsen stora kvaliteter året om. Foto: mose (CC BY NC ND) www.flickr.com, 2013

New York Stad har i sitt dokument NYC Plaza program från 2008 ett mål att invånarna ska nå en offentlig grönyta inom 10 minuter från deras bostad (NYC Plaza Program, 2008).

London har ett mål att anlägga 100 nya pocket parks innan år 2016. De vill genom att anlägga pocket parks få in små gröna oaser i en allt mer förtätad stadsbild. Londons borgmästare Boris Johnson uttalar sig i frågan om varför det är viktigt med fungerande offentliga platser i staden och varför de är värda att investeras i:

“Investment in public space makes the city a more usable and pleasant place for residents and visitors and an environment in which businesses can thrive.”

Boris Johnson, Londons borgmästare (Johnson, 2012).

Köpenhamns kommun planerar för att skapa 14 nya pocket parks centralt i staden för att tillgodose att 90 % av dess invånare ska ha mindre än 15 min till närmsta rekreationsyta. Projektet ska vara färdigt år 2015 (Mortensen, 2013).

I länet Northamptonshire, England har 80 st. pocket parks anlagts under de senaste 18 åren. Till grund för att en pocket park ska anläggas måste det finnas ett önskemål på lokal nivå och ett engagemang som sträcker sig från projekteringskedet vidare till anläggning- och skötselskedet. Samtliga pocket parks sköts av frivilliga trädgårdsentusiaster på orten (Northamptonshire County Council, 2010).

I stadsdelen Eixample, Barcelona har under de senaste tio åren ett projekt gjort stor succé bland stadens invånare. P.g.a. av bristen på gröna platser i staden har ett 40-tal innegårdar köpts upp av kommunen och gjorts om till offentliga pocket parks (Hallemar, 2007).

I Enköpings kommun har flertalet så kallade “fickparker” anlagts. Kommunen är sedan tidigare välkänd i trädgårdskretsar runt om i Europa för sina skickligt anlagda perennplanteringar och stadsnära parker (Helge, 2005).

Studier visar att naturliga miljöer har en lugnande effekt samt att människan mår bra av att ha kontakt och närhet till grönska i staden. Den ständigt pågående förtätningen av städer har bidragit till en minskning av tillgänglig grön yta per person. Risken finns då att förtätning också leder till ett ökat avstånd till större parker i staden eftersom parkmark även är mycket attraktiv att exploatera. Följden av det kan bli minskad användning av grönytor och minskade möjligheter till rekreation och avkoppling (Stigsdotter & Peschardt, 2013).

Bild 2 - Paley Park i New York. Foto: saitowitz (CC BY NC SA) www.flickr.com, 2013

Frågeställning

Att begreppet pocket park är i ropet finns det ingen tvekan om. Stora städer har med pocket park i sina stadsplanerings- och utvecklingsprogram, men i Sverige är det fortfarande ett relativt okänt begrepp. Detta får oss att ställa följande frågor:

- Vad innebär begreppet pocket park?
- Hur spelar en pocket parks lokalisering, form, storlek och omgivning in i dess uttryck och funktion?
- Finns det beståndsdelar och funktioner som är mer betydelsefulla än andra i en pocket park?

Begreppsförklaring

Begreppet pocket park kommer från engelskan och den svenska översättningen blir "fickpark". Eftersom pocket park har en större igenkänningsfaktor har vi valt att använda den engelska benämningen genom hela arbetet. Andra mindre kända benämningar av samma begrepp kan vara mini park, vest-pocket park, SPUGS (small public urban green spaces) och lommepark på danska (Nordh, Hartig, Hagerhall, & Fry, 2009) (Mortensen, 2013). Oxford Reference Online beskriver ordet vest-pocket park nedan (Curl, 2006):

"Tiny urban park. Application of International Modernism's rigid imagery often meant that street frontages and curved street corners were ignored, so that SLOAP resulted. Attempts were made to reclaim such waste space as vest-pocket parks by means of hard and soft landscaping, notably in the USA."

Syfte och mål

Det allmänna syftet är att bidra med ökad kunskap och sprida begreppet om pocket parks och hur vi i framtiden kan bygga bra och funktionella pocket parks i staden. Vidare så vill vi genomföra en analys med tillhörande checklista för att belysa vilka beståndsdelar och funktioner som är viktiga för att platsen ska uppfattas och brukas som en pocket park.

Vårt personliga syfte är att reda ut begreppet pocket park samt finna vilka parametrar som styr dess form och funktion i den moderna stadsbilden. Pocket park är ett populärt begrepp inom stadsutveckling men det råder delade uppfattningar om vad som egentligen innefattas och menas med detsamma.

Vår målbild är att identifiera och bryta ner begreppet pocket park till tydliga beståndsdelar och funktioner. Processen startar med en litteraturstudie som ska ligga till grund för analysen som belyser vilka de viktiga beståndsdelarna och funktionerna är för en pocket park. Analysen kommer att redovisas i form av en matris och en checklista. Deras funktion i studien är att klargöra vilka beståndsdelar och funktioner som är nödvändiga respektive inte nödvändiga i en pocket park. Därefter ska ett gestaltungsförslag av en pocket park presenteras som bygger på slutsatser och resultat från litteraturstudien och analysen.

Avgränsningar och material

Endast pocket parks som vi finner tillräcklig information om tas upp i studien. Med tillräcklig information menas illustrationer, fotografier, växtlistor, förklaringsstexter och planritningar. Vi har haft möjlighet att besöka en del platser i Sverige och Danmark och utifrån de skaffade vi oss tillräckligt med information för att göra en fullgod analys av platsen. De platser som vi inte hade möjlighet att besöka skaffade vi oss information om i form av bra fotodokumentation. På vissa platser har vi även haft tillgång till illustrationer, planritningar, växtlistor, artiklar och förklaringsstexter.

Ingen ekonomisk och hållbar aspekt har behandlats i studien. Det samma gäller för trygghet och tillgänglighetsanpassning.

Det material som har använts i studien är för ämnet passande litteratur och de parker som ligger till grund för matrisen och fallstudien. De verktyg som vi har använt för gestaltungsförslag är lämpliga datorprogram, fotografier och handskisser. De datorprogram som har använts är Photoshop, Illustrator, InDesign, AutoCAD och SketchUp.

Metod

Valda metoder är följande:

- **Litteraturstudie** - en studie har genomförts inom forskning kring pocket parks, urbana grönytor, offentliga miljöer i staden, rekreation i staden samt förtätning.
- **Analys** - avgörande parametrar för beståndsdelar och funktioner har satts samman till en översiktlig matris. Samt en checklista vars syfte är att lyfta fram resultat, trender och mönster från analysen.
- **Gestaltungsförslag** - förslaget har grundats i slutsatser och resultat som litteraturstudien och analysen påvisat.

Litteraturstudien har baserats på information och fakta inhämtad från vetenskapliga artiklar, relevanta hemsidor, böcker inom ämnen stadsbyggnad och förtätning, styrdokument från statliga organisationer samt facklitteratur och examensarbeten som berör ämnesområdet.

Information har hämtats in från sökmotorerna Google, Google Scholar, Primo, CAB Abstracts samt Web of Knowledge. Sökord som använts för att finna användbara artiklar har varit följande: pocket park, urban park, minipark, vest-pocket park, SPUGS (small public urban green spaces), lommepark, fickpark, green environment, förtätning och urbanisering.

Urvalet till analysen gjordes genom icke slumpmässigt urval av följande anledningar; arbetet begränsades av tid och ekonomiskt stöd för arbetet saknades, begreppet pocket park är relativt nytt och därför finns det få pocket parks att tillgå. Den totala ytan samt tydligt gröna element var de styrande kriterierna för om en pocket park skulle tas med i studien. Parker som byggts innan begreppet myntats finns därför med i studien för att de uppfyller kriteriet av en yta som inte överstiger 5000 m². Under förstudien till arbetet fastställdes den totala ytan till 5000 m² (Danish Architecture Center, 2008) (Mortensen, 2013).

I analysen bör minst 20 pocket parks ingå för att ge den trovärdighet. Ifrån New York har fyra pocket parks tagits med på grund av att begreppet härstammar ifrån staden samt att Paley park och Greenacre park är bland de två mest omskrivna och välkända pocket parks i världen. Köpenhamn är en av de städer som satsar på begreppet pocket park och har sedan 2009 byggt fyra st. pocket parks. Ifrån Köpenhamn har sex pocket parks valts ut. I Sverige sticker Enköping ut som en stad som gjort sig kända för små och välrenommerade parker. Att välja några av deras så kallade "fickparker" till att ingå i studien kändes självklart och viktigt för att ge en bild av vad som finns i Sverige. Se **Bilaga 1** för en bild samt kort beskrivning av samtliga pocket parks som kartlagts. I analysen ingår 28 pocket parks.

För att belysa vilka beståndsdelar och funktioner som förekommer i en pocket park ligger den litteraturstudien till grund. Vidare har följande metoder av landskapsanalys använts för att ta reda på parkens rumsliga definiering, väggar och tillgänglig markyta.

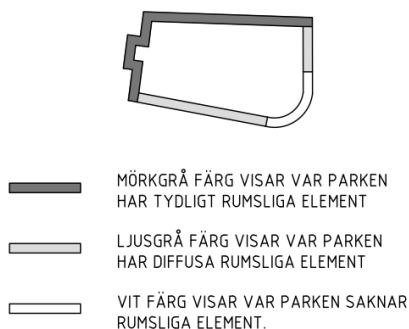
Ögonhöjdsanalys

För att rumsligheten i en pocket park ska bli mätbar har metoden ögonhöjdsanalys använts. Platsen observeras runt om och inuti i ögonhöjd av en vuxen människa och dess rumsliga begränsningar beskrivs enligt skalan: tydlig, diffus och ingen rumslighet. En tydlig rumslig definiering kan exempelvis åstadkommas av en husvägg, ett tätt buskage eller ett plank. En diffus rumslig definiering kan exempelvis vara en gles buske, en ansamling av träd med en upplyft krona över ögonhöjd, en häck/ ett buskage som varierar i höjd så att besökaren stundom ser ut, stund om inte. Ingen rumslighet uppstår när platsen tydligt saknar beståndsdelar som avgränsar och ramar in den (Stahlschmidt & Nellemann, 2009). Se figur 1 nedan.

För att tydliggöra varje pocket parks rumsliga definiering har dess rumsliga gräns gestaltats enligt figur 2 nedan. Exempelparkens entré återfinns i figurens nedre högra hörn och är följaktligen illustrerad med färgen vitt. Den ljusgrå färgen visar att platsen ramas in av glesa buskar och häckpartier som emellanåt skymmer in- och utsikt från platsen. Den övre väggen och den till vänster är mörkgrå för att gestalta de båda huskroppar som angränsar till platsen.

Figur 1 - Påvisar hur ögonhöjdsanalys utförs i praktiken. Figuren visar följande växtelement från vänster till höger – häck, ensamt träd, tät växtvägg i form av hög häck, krontak. Illustration: Lisa Erséus

Figur 2 - På följande sätt redovisas varje pocket parks rumslighet. Illustration: Rapportens författare

För samma pocket park har antalet "väggar" i ögonhöjd uppskattats för att förtydliga figuren och ge läsaren en bättre bild av platsen. Parken i figur 2 har 45 % väggar i ögonhöjd sett från dess centrum.

Nollis analys

Den tillgängliga markytan har kartlagts för att jämföra parkerna sinsemellan samt för att finna möjliga kopplingar till rumsligheten. Som tillgänglig markyta menas yta där besökare kan gå, stå och sitta. Exempel på sådana ytor är gräs, grus- och plattytor samt asfalt. Nollis analys kan förklaras som en röntgenbild av staden där tillgängliga ytor visas i vitt och byggnadskroppar i svart (Stahlschmidt & Nellemann, 2009).

Figur 3 - Nollis analys över Rom från 1748. Svart illustrerar byggnadskroppar och vitt tillgänglig offentlig yta. Källa: Metoder till landskabanalyse, sid 55.

Figur 4 - På följande sätt redovisas varje pocket parks tillgängliga resp. icke tillgängliga markyta. Illustration: Rapportens författare

För att inhämta korrekt information från varje pocket park har tillvägagångssättet varit följande:

Google Maps, för att skapa förståelse för parkens växtlighet, lokalisering, förhållande till omgivningen, tillgänglig markyta och hur stor yta av parken som täcks av träd.

Google Streetview, för att skapa förståelse för parkens rumslighet, entréer, struktur och skala i förhållande till omgivningen. Vidare har verktyget också underlättat för att fastställa parkens grönytefördelning samt genomföra en ögonhöjdsanalys.

Eget besök, i den mån det har varit möjligt har vi gjort besök i parken för att inventera, fotografera, skapa förståelse för parkens rumslighet och struktur, fastställa parkens grönytefördelning, identifiera parkens karaktär samt genomföra en ögonhöjdsanalys.

Samtal/mailkorrespondens med förvaltaren/kommunen, för att få en kommentar av personer som vistas ofta i parken samt för att få tillgång till fotografier, ritningar, växtlistor och illustrationsplaner.

Inhämtning av information för varje enskild pocket park förklaras i **Bilaga 3**.

Checklistan har baserats på en sammanställning av analysen. Därefter har kompletteringar gjorts utifrån den empiriska analysen. Checklistan har graderats på följande vis:

- **Nödvändiga** beståndsdelar och funktioner för en pocket park
- **Lämpliga** beståndsdelar och funktioner för en pocket park
- **Inte nödvändiga** beståndsdelar och funktioner för en pocket park
- **Undvik** följande förutsättningar för en pocket park

Patrik Grahn, forskare vid SLU i Alnarp inom miljöpsykologi har tagit fram åtta karaktärer för hur en parkmiljö kan upplevas. De kan också användas vid granskning och kategorisering av pocket parks (Nordh H. , Parkkaraktärer - ett verktyg för planering och gestaltning av grönområden, 2006).

PATRIK GRAHNS ÅTTA PARKKARAKTÄRER:

- **Rofyllad:** Ett grönområde för ro och tystnad, med ljud från fåglar, insekter, vind och vatten. Besökaren kommer ifrån storstadens buller och stress. Området ska kännas rent och välvårdat.
- **Vild:** Ett grönområde som känns opåverkat av människan, en vild natur där vegetationen spridits fritt. Området ska ge en känsla av mystik.
- **Artrik:** Ett grönområde med en mångfald av växter och djur och som för tankarna till edens lustgård
- **Rymlig/Rumslig*:** Ett grönområde som skapar känslan av att stiga in i en annan värld, där gränserna mellan olika rum suddas ut.
- **Öppen:** Ett grönområde som för tankarna till öppna ängar och erbjuder utsikt. Besökaren har överblick och bra kontroll över det som händer.
- **Privat:** Ett grönområde som besökaren lätt kan ta till sig som sin eget, som en oas. Ett eget revir för sinnliga upplevelser så som vatten och dofter från kryddväxter.
- **Social:** Ett grönområde som stimulerar till möten mellan personer. Området bör erbjuda möjligheter till aktiviteter så som dans, musik, mat eller att se på när andra personer roar sig eller kopplar av. Eventuella kulturyttringar så som majstång och julgran kan förekomma.
- **Kulturell:** Ett grönområde laddat med symbolik som återknyter till kulturlandskapet och platsens historia. Möblering som kan vara aktuellt är statyer, stenmurar, fontäner och blomsterarrangemang. (Nordh H. , Parkkaraktärer - ett verktyg för planering och gestaltning av grönområden, 2006)

* Vi har valt att tolka karaktären rymlig även som rumslig. Anledningen är att en pocket park oftast består av endast ett rum. Det finns oftast inte plats för mer än ett rum med tanke på ytans relativa litenhet i förhållande till en normalstor park.

Källkritik

Under hela arbetets gång har vi arbetat med att noggrant välja ut trovärdig information att basera vår studie på. Vetenskapliga artiklar har vi funnit via ovan nämnda söktjänster samt från vår handledare.

Vidare så har vi haft muntliga samtal med Line Mortensen från Köpenhamns teknik- och miljöförvaltning (ansvarig för Köpenhamns pocket park-program) för att på ett bättre sätt få förståelse för deras satsning på pocket parks. Kontakt via mailkorrespondens har vi haft med Kenny Bourreau vid SAMOA i Nantes, Frankrike angående deras satsning på naturlika pocket parks med hög biodiversitet.

För att få en tydligare bild av utvecklingen och

tankarna bakom de första pocket parks som byggdes i New York under 1960-talet har filmen *The social life of small urban spaces - The Street Corner* (1980) använts som källa. Regissörens namn är William H Whyte. Han har även författat en bok inom samma ämne. Filmen avhandlar hur New York-borna använder sina offentliga ytor samt varför vissa ytor är mer lyckade och populärare än andra.

Samtliga bilder som använts i arbetet har godkännande från upphovsmannen. De är hämtade från flicker.com eller google.com med taggen *Creativ Commons* som godkänner publicering med vissa förbehåll. Rapporten innehåller även fotografier och illustrationer skapade av författarna till studien och deras vänner. För att det ska bli möjligt att använda den information och kunskap som vi tagit del av i den litteraturstudien beslutade vi att praktiskt tillämpa den i en analys som innefattar 28 pocket parks.

LITTERATURSTUDIE

Riktlinjer för grönområden i staden

I dagsläget finns ingen tydlig eller för den delen uttalad strategi för hur vi i Sverige ska bygga och utveckla våra städer och tätorter. Boverket skriver i sin rapport att vår folkhälsa är beroende av att vi emellanåt vistas utomhus för att på något vis aktivera oss. De gröna rummen i städerna är i det sammanhanget viktiga för de boende som inte har tillgång till en egen trädgård. De får i stället nyttja det som boverket kallar för den gemensamma trädgården (Boverket, 2004).

Förtätning och hållbar utveckling av staden

Hållbar utveckling anses innehålla fyra dimensioner: sociala, kulturella, ekonomiska och ekologiska. Samtliga fyra dimensioner måste medverka för att hållbar utveckling ska uppnås enligt Boverket. Det viktiga är att finna balansen mellan de fyra dimensionerna för att staden ska utvecklas på ett hållbart sätt (Boverket, 2004).

Malmö stad menar i sin plan för förtätning att grönska i staden är lika viktigt som förtätningsprocessen i sig självt. En stad som utvecklas och förtätas utan att offentliga gröna ytor byggs och utvecklas kommer på lång sikt få problem med en allt större mängd stressade och sjuka personer i förhållande till antalet invånare genom mängden tillgänglig offentlig grönyta (Malmö Stad, 2010).

Vid ovan nämnda förhållanden kan en pocket park vara ett hållbart alternativ då de är förhållandevis platseffektiva (Malmö Stad, 2010). När exempelvis en fastighet rivs i ett område uppstår möjligheten att uppföra en fungerande och rogivande pocket park (Köpenhamns kommun, 2008).

Stadens gröna rum

Studier visar att personer vill vistas på platser som är variationsrika, naturpräglade, välskötta och ostörda. Platser som uppfyller dessa krav blir allt svårare att finna i staden i och med ökad urbanisering och förtätning (Johansson, Kollberg, & Bergström, 2009) (Nordh, Hartig, Hagerhall, & Fry, 2009).

I takt med den ökade förtätningen är det viktigt att de som planerar framtidens städer försöker hitta och använda potentiella ytor i staden och utveckla dessa till bra platser för rekreation. Detta kan åstadkommas antingen genom att förbättra en befintlig plats, ta överblivna ytor i bruk eller riva gamla byggnader som ändå inte tjänar staden någon nytta (Stigsdotter & Peschardt, 2013).

En pocket park kan användas som länk mellan större grönområden och parker i staden. Försök har visat att det kan leda till en mer vardaglig användning av stadens gröna ytor (Stigsdotter & Peschardt, 2013). Köpenhamns stad använder samma princip för att knyta samman gröna platser och då är pocket parks tillsammans med "gröna korridorer" viktiga komponenter (Mortensen, 2013).

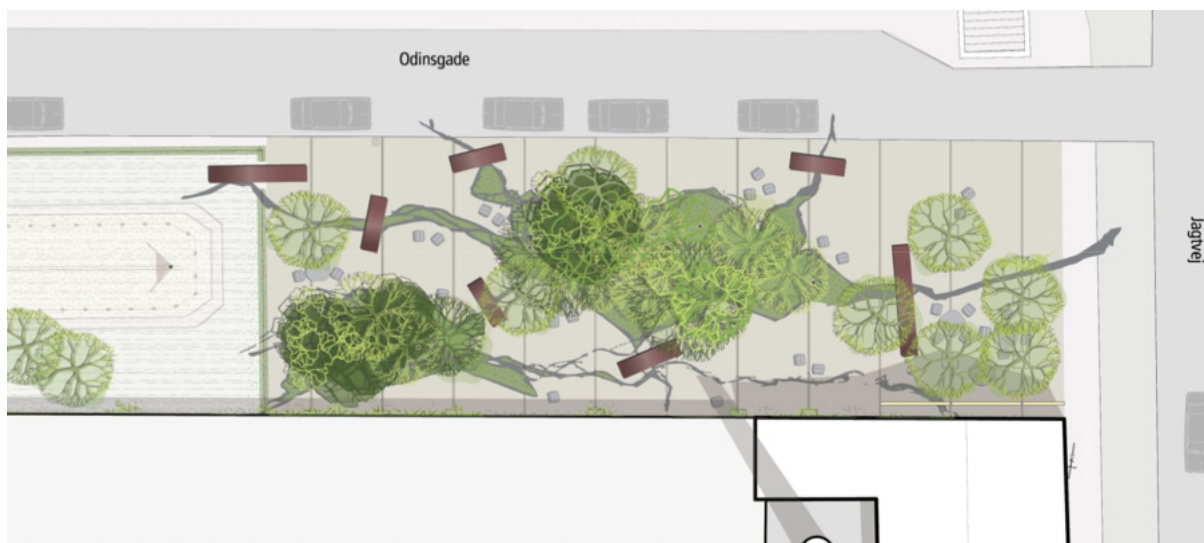

Bild 3 - Odins lomme i Köpenhamn är en pocket park som anlagts på tidigare ruderatmark i stadsdelen Nørreport. Källa: Köpenhamns kommun, Teknik- och miljöförvaltningen, 2009.

I en studie där landskapsplanering och stress kopplades samman från 2003 var en av slutsatserna att desto fler timmar av dagen som personer i stadsmiljö vistades utomhus, desto mindre drabbades de av stress. I samma studie fann man även att avståndet till närmsta grönyta från bostaden kunde kopplas samman med besöksfrekvensen. I takt med att avståndet minskade ökade besöksfrekvensen. Om avståndet översteg 300 meter eller begränsades av en större väg eller dylikt sjönk besöksfrekvensen drastiskt. Avståndet mellan brukaren och parken/grönytan spelar alltså en viktig roll för hur välbesökt den är. Att ha tillgång till en egen trädgård, alternativt bo granne med en park/grönyta har visat sig vara det mest effektiva för att motverka stress hos stadens invånare (Grahn & Stigsdotter, 2003).

Rekommenderat maximalt avstånd uppmätt i meter eller restid varierar i litteraturen. New Yorks och Köpenhamns mål är att inom 15- respektive 10 minuter ska stadens invånare nå en grönyta eller strandområde från sin bostad (NYC Plaza Program, 2008) (Danish Architecture Center, 2008). Vidare har Köpenhamns stad som mål att dess invånare ska kunna nå en plats med naturlig grönska i staden inom max 400 meter från sin bostad (Köpenhamns kommun, 2008). Eftersom att tillgången på ledig mark i staden är högst begränsad för att anlägga nya grönytor kan pocket parks passa bra då de tar relativt små ytor i anspråk (Nordh, Hartig, Hagerhall, & Fry, 2009).

Avståndet för barn till en grönyta kan med fördel vara mindre då de har svårare att själv ta sig till platsen för lek i föräldrars frånvaro (Johansson, Kollberg, & Bergström, 2009). I Barcelona har de boende i stadsdelen Eixample fått en offentlig park/grönyta inom 200 meter från sin bostad tack vare stadens initiativ att renovera och projektera om 45 st. innergårdar. Samt att de sett till att öppna och märka ut dem för att optimera användningen (Hallemar, 2007).

Människans förhållande till naturlig grönska och rekreation i staden

Att hitta möjligheten i staden för att slappna av, fly från staden och vara i naturen är bland de vanligaste anledningarna till att personer söker sig till parker och grönområden. Med det sagt innebär det inte att alla personer finner vila och rekreation på samma vis i en park. Unga personer söker i större utsträckning efter gräsytor att sitta/ligga på medan pensionärer efterfrågar bänkar med

ryggstöd och möjligheten att välja mellan sol och skugga (Chiesura, 2004).

Vidare har tillgång till sittplatser en stor betydelse, i bästa fall i både soliga och skuggiga lägen. Platsen bör erbjuda bra belysning och gärna ha kulturella inslag som t.ex. fontäner, installationer, skulpturer och statyer. Platsen bör slutligen ge ett städat intryck samt att den känns trygg att vistas på (Stigsdotter & Peschardt, 2013).

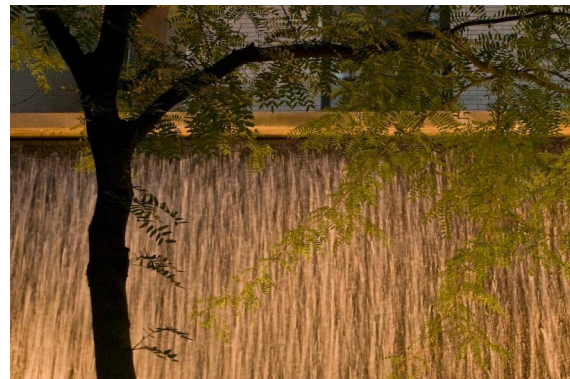

Bild 4 - Närbild från Paley Park, New York med vattenfallet som är upplyst och en *Gleditsia triacanthos* - Korstörne i förgrunden. Källa: Susan Sermoneta (CC BY NC ND) www.flickr.com, 2013

Studier från Statens Folkhälsoinstitut visar på att personer vill vistas på platser som de upplever är variationsrika, naturpräglade, välsköttade och ostörda. Genom att vistas på platser med en eller flera av ovanstående karaktärer upplevde personerna i studien att de fann lugn och rekreation. Vidare fann man bevis för att återhämtningen blev som mest effektiv när personen befann sig i en situation där det krävdes mycket lite uppmärksamhet. Det i sin tur ledde till att avslappning och bortkoppling från vardagens stress snabbt infann sig. Naturmiljöer med osammanhängande struktur och spännande/oväntade inslag visade sig vara en ypperlig plats för att personerna i studien snabbt skulle slappna av och koppla bort vardagen (Johansson, Kollberg, & Bergström, 2009).

Närheten till naturliga platser som inte är påverkade och förändrade är viktigt för att personer ska kunna koppla bort vardagen. En så kallad mikropaus uppstår lättare när vi vistas i eller tittar på grönska, som att till exempel se en park utanför kontorsfönstret eller gå genom en park till och från arbetet (Nordh, Hartig, Hagerhall, & Fry, 2009).

I en vetenskaplig artikel av Stigsdotter och Peschardt prövar de om det finns en eller flera kopplingar mellan rekreation och utformning av pocket parks i urban miljö. Resultatet visar att personerna som deltog i undersökningen föredrog platser som kunde erbjudas följande (Stigsdotter & Peschardt, 2013):

RESULTAT FRÅN STIGSDOTTERS & PESCHARDT'S STUDIE

- En grönskande plats med träd, buskar och blommor. Platsen fick personerna i studien att slappna av och drömma sig bort om den innehöll gröna beståndsdelar.
- En lugn och rofylld plats för att komma bort från den vardagliga stressen, avskilt från stadens ljud och aktivitet.
- En social plats som uppmuntrar till möten och umgänge, exempelvis restauranger och caféer.

Stigsdotter och Peschardt menar i studien att de gång på gång kan se ett mönster i att människan vill ha en grönskande, lugn och rofylld plats som också ska kunna erbjuda social interaktion. Dessa tre kategorier är ständigt återkommande i deras forskning. Även Thompson, 2002 påvisar att social interaktion är livsviktigt för stadens invånare.

Beståndsdelar och funktioner i en pocket park

En pocket park kan enkelt beskrivas som en oas eller ett grönt rum i staden. Nordh m.fl. menar att parken måste innehålla någon typ av "möblemang" för att den ska kunna uppfylla kriterierna för en pocket park (Nordh, Hartig, & Fry, 2009) (Mortensen, 2013). Vidare menar Nord m.fl. att en pocket park kan vara mycket liten till ytan jämfört med en ordinär parks storlek men ändå erbjuda goda förutsättningar för vila och återhämtning. De avgörande faktorerna är parkens utformning, design samt vilka beståndsdelar som den innefattar (Nordh, Hartig, Hagerhall, & Fry, 2009).

Yta och rumslighet - Nordh m.fl. anser att en pocket park som har en yta större än 3000 m² inte kan räknas in som en pocket park eftersom att den tydliga känslan av rummet lätt går om intet i en större park. Längs med parkens gränser ska en tydlig och väldefinierad avgränsning finnas. Exempel på avgränsning kan vara en mur, vägg, vatten, höjdskillnad, skifte i markbeläggning, häck, buskage eller trädkrans (Nordh, Hartig, Hagerhall, & Fry, 2009). Köpenhamns kommun har i princip samma åsikt som Nordh m.fl. men tar det ett steg längre. De hävdar att en pocket park bör ha väggar på tre av parkens fyra sidor för att på så vis skapa en pocket (ficka) som fylls med grönstruktur. På så vis förstärks kontrasten mellan en pocket park och staden (Danish Architecture Center, 2008).

Köpenhamns kommun anser att en pocket park inte bör vara större än 5000 m² till ytan. När det kommer till rumslighet ska det finnas tydliga gränser som separerar en pocket park från övriga offentliga ytor (Köpenhamns kommun, 2008). Parken bör omgärdas av tre tydligare väggar i någon form samt en tydlig entré mot en offentlig yta (Mortensen, 2013).

I Barcelona har ett 40-tal inngårdar köpts upp av kommunen och gjorts om till offentliga pocket parks. Detta p.g.a. bristen på gröna platser i staden. Här är ytorna redan bestämda och husen bidrar med rumsligheten (Hallemar, 2007).

Bild 5 - Vy över Jardins de la Torres de les Aigües i Barcelona. Runt vattentornet har en grund pool byggts och under träden finner besökare svalkande skugga. Delar av innergården är fortfarande i privat ägo. Foto: wikimedia (CC BY NC ND) 2013

I New York nämns inte någon minsta eller största tillåtna storlek på en pocket park men vikten av rumsligheten är ständigt närvarande (Whyte, 1980).

Enköping vill bygga pocket parks på mindre platser anpassade till sitt läge i stadsrummet eller som en park i parken. De nämner ingen minsta eller största tillåtna storlek. De eftersträvar en tydlig rumslighet, ofta med klippta häckar (Helge, 2005). Enköpings stadsträdgårdsmästare Tomas Lindvall svarar på frågan om varför de valde att anlägga fickparker och vilka fördelar de har gentemot andra gröna platser i staden (Eriksson & Karlsson, 2012):

“Att anlägga fickparker är ett sätt att höja en begränsad ytas kvalitet, mer än vad som kan göras med ”ordinarie” gröna ytor. Fickparker kan med andra ord höja en ytas potential. Fickparker kompletterar även den hela gröna strukturen i staden, där fickparker kan bidra till en ökad variation i stadens gröna utbud.”

Tomas Lindvall, Enköpings kommun, 2012

I Northamptonshire kan en pocket parks storlek variera mellan 400 m² till 350 000 m² (Northamptonshire County Council, 2010). Men enligt Londons pocket park-program bör inte en pocket park vara större än 4000 m² (Johnson, 2012).

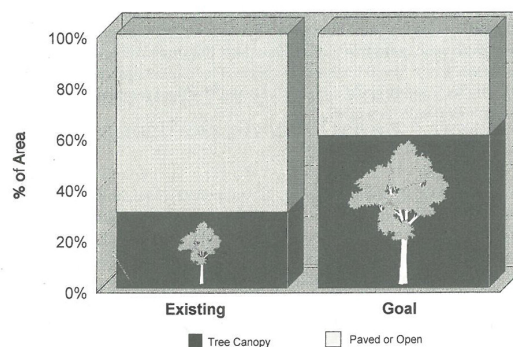
Lokalisering - New York, Köpenhamn, Barcelona, Enköping och London vill alla att deras pocket parks ska vara lokaliserade i staden (NYC Plaza Program, 2008) (Köpenhamns kommun, 2008) (Eriksson & Karlsson, 2012) (Hallemar, 2007) (Johnson, 2012). Undantaget är Northamptonshire som vill att de är lokaliserade på landsbygden (Northamptonshire County Council, 2010). Köpenhamn ser helst att deras pocket parks bör ligga i socialt utsatta områden i staden. Vidare menar man att minst en av parkens sidor ska ligga i anslutning till en offentlig plats samt att en tydlig entré är vänd mot den samma (Mortensen, 2013). Om så inte är fallet kan en allt för tillsluten och svårfunnen pocket park lätt misstas för en privat trädgård samt upplevas som osäker om få använder den (Danish Architecture Center, 2008).

Växtlighet - En pocket park måste inte bestå av lika stor grönska som en ordinär park. En övergripande del av markytan kan istället för gräs och planteringar bestå av grus, asfalt, sten eller betong. Men minst ett tydligt grönt element måste finnas på platsen, exempelvis i form av träd, buskar, klättrväxter, perenner eller annueller. För besökaren är det viktigt att det gröna elementet är tydligt och placerat i blickfånget för att platsen ska upplevas som en park och inte ett torg (Nordh, Hartig, Hagerhall, & Fry, 2009).

Stigsdotter & Peschardt anser att en pocket park ska vara en grönskande plats med träd, buskar och blommor. I samtliga städers pocket park-program nämner alla grönska som en viktig faktor (NYC Plaza Program, 2008) (Köpenhamns kommun, 2008) (Eriksson & Karlsson, 2012) (Hallemar, 2007) (Johnson, 2012) (Northamptonshire County Council, 2010).

Träd är en viktig beståndsdel och funktion i en park då fullvuxna träd är det enda naturliga elementet som utan hjälp kan skapa ett tak över platsen (Stahlschmidt & Nellesmann, 2009). Men innan ett nyplanterat trädbestånd kan bidra med funktionen som ett skyddande tak kan det ta flera 10-tals år.

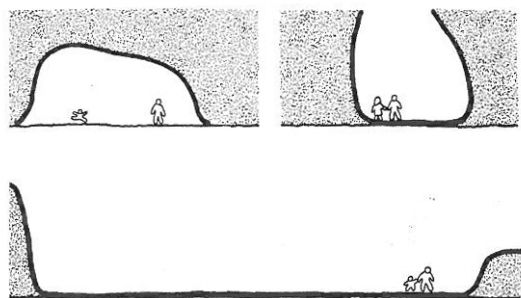
Urban Tree Cover Percentages

Figur 5 - Visar hur trädets krona kan skapa rumslighet i fullvuxen ålder. Källa: Urban Forest Landscape, sid 15.

Träd i staden kan också bidra med funktioner som att skapa svalka, förbättra förorenad luft och ta hand om oönskade vattenmängder, men även estetiska värden som en symbol och påminnelse om naturens närvaro i en urban miljö. Vidare kan trädkronans form, vårsommar- och höstfärger i lövverket, stammens struktur och hela trädkroppens sätt att röra sig i vinden vara viktiga men ofta förbisedda värden av stadsnära träd (Bradley, 1995).

En lyckad stadsplanering bygger ofta på att träd samspelar med byggnader och att de tillsammans skapar en stadsmiljö som personer trivs i. Exempel på vad utrymmet som bildas under ett fullvuxet träds krona kan erbjuda är skydd från väder och vind samt trygghet och en känsla av rumslighet (Bradley, 1995).

Figur 6 - Visar på olika rumslighet som skapas av vegetation. Figurer på övre raden kan kopplas samman till den rumslighet som skapas av vegetationen i en pocket park. Källa: Dynamic Landscape, sida 185.

Gräsyta – har oftast två huvuduppgifter i en pocket park. Att bidra till platsens grönska samt som sittplats. Gräsytor är relativt ovanliga i en pocket park eftersom de kräver mycket ljus, skötsel och utrymme för att upplevas som välmående (Nordh & Østby, 2013). I Blombergs park i Enköping läggs till exempel större fokus på bra och fungerande hårdgjorda ytor framför gräsytor (Enköpings Kommun, 2013).

Klättrväxter – kan vara en viktig komponent när det kommer till att erbjuda vertikal grönska. När det finns ont om plats i en pocket park för volymbildande planteringar är växter som trivs på husfasader och i uppspända nätkonstruktioner ett alternativ (Mortensen, 2013). I en pocket park i Köpenhamn som stod färdig 2012 har blåregn spänts upp med vajrar för att skapa ett grönt tak.

Klippta häckar – kan användas för att skapa rumslighet i parken. Enköping använder sig ofta av klippta häckar i sina fickparker för att förstärka och skapa rum. Häckar är även viktiga för platsens totala upplevda grönska (Enköpings Kommun, 2013).

Buskar – Buskar kan användas för att bilda rumslighet men även ge en känsla av natur och grönska. Kan istället för klippta häckar vara ett komplement för att förtydliga den vilda och artrika karaktären (Gustavsson, 2008).

Bild 6 - visar *Wisteria sinensis* - Blåregn som klättrar på en pergola och skapar ett grönt tak. Foto: Oriol Llado (CC BY NC ND) www.flickr.com ,2013

Bild 7 - Visar en läplantering i Lomma, Skåne med friväxande buskar. Foto: Anton Spets, 2013

Perenner/annueller – Enköping lägger stort fokus på perenner och det har blivit lite av ett signum för stadens pocket parks. De vill genom att använda perenner/annueller skapa upplevelser och dynamik i sina pocket parks (Enköpings Kommun, 2013). Perenner och annueller bidrar med grönska till parken. Men de fyller även en viktig funktion genom att skänka skönhet och väldoft till platsen samt att locka till sig fåglar och insekter (Hansson & Hansson, 2007).

Sittplatser - För att en pocket park ska kunna erbjuda möjligheten till vila och återhämtning är hela och fungerande sittplatser en viktig beståndsdel (Nordh & Østby, 2013). Sittplatser bör placeras där möjlighet finns att överblicka platsen och brukaren upplever att hen sitter med "ryggen fri". Trygghet ligger till grund för att brukaren ska kunna slappna av och kunna koppla bort nuet för att finna vila och återhämtning. Därför bör sittplatser inte placeras ute på eller i mitten av öppen yta där det finns gott om tomrum runt om (Gehl, 2006).

Människor uppskattar, precis som växter, ett bra mikroklimat. Mot en fasad eller tät buskage kan brukaren finna lä, värme från solen, skugga eller skydd från regn samt känna sig trygg och ha en god överblick av platsen. Sittplatser behöver inte enbart bestå av bänkar och stolar. Gräsytor i sol eller under träd, trappor, murar och stockar kan också förtjänstfullt erbjuda platser för kortare vilopausar (Gehl, 2006).

Vatten – är ett element som ofta har en nyckelroll i en pocket park. I form av fontäner, vattenspeglar, porlande bäckar och dammar. Spänning och fascination är känslor som människan ofta känner inför vatten. Därför kan vatten användas som blickfång eller för att få oss att drömma oss bort en kort stund (Nordh, Hartig, Hagerhall, & Fry, 2009). Vatten kan även användas för att störa bort oönskade ljud i offentliga miljöer, porlande vatten eller vattenfall kan vara ett exempel på en lösning. Ljudet från vattnet som är i rörelse används på så vis för att maskera oönskat buller från staden (Manner, 2007). Seattle Waterfall Garden är en pocket park med vatten som en viktig beståndsdel.

Hårdgjord yta – är en beståndsdel som kan utgöra parkens golv. Om ytan förekommer i slutningar eller i olika höjder kan de även brukas som alternativa sittplatser, exempelvis en sittmur. Brukligt är att andelen hårdgjorda ytor är större i en pocket park än i en vanlig park. Det kan bero på att en pocket parks totala yta inte är tillräckligt stor för att erbjuda generösa grönytor (Nordh, Hartig, Hagerhall, & Fry, 2009). I Enköping prioriteras de hårdgjorda ytorna framför gräsytor eftersom storleken på en pocket park inte möjliggör hållbara gräsytor (Helge, 2005).

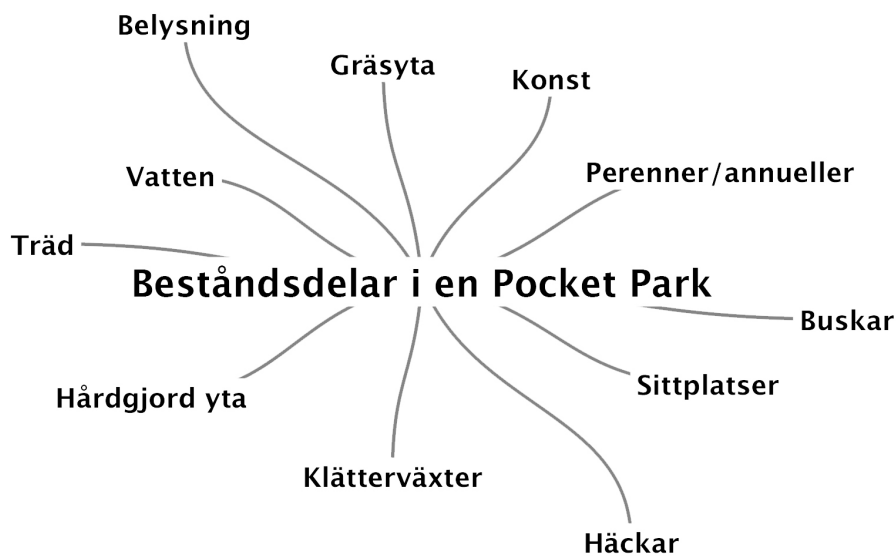

Bild 9 - Fridegårdsparken i Enköping. Parkens golv domineras av hårdgjorda ytor och växtbäddar. Gräsytor har valts bort. Foto: Enköpings kommun, 2012.

Belysning – Belysning i en pocket park handlar mestadels om trygghet och gestaltning. I Malmö stads "Ljusplan för befintliga belysning" står det att flertalet undersökningar visar att ljuset är den viktigaste faktorn för att vi ska känna oss trygga (Malmö Stad, 2008). Om platsen har en bra belysning blir det lättare att få överblick över parken och på så sätt känner sig besökaren tryggare. Detta gör även att parken kan användas kvällstid, vilket bidrar till en än mer betydelsefull stadsmiljö. Ur gestaltningssynpunkt kan belysning skapa mjuka övergångar mellan ljus och mörker. Att lysa upp stammar, grenar eller lövverk

på ett träd för att ge en effektfull upplevelse (Uppsala kommun, 2010).

Konst – Är ett ofta förekommande inslag i både små och stora parker. Fyller funktionen att försköna platsen och ge besökaren något att fascineras över, skapar blickfång samt skänker platsen ett lugn (Stigsdotter & Peschardt, 2013). Exempel på konst kan vara en fontän, skulptur, staty, installation eller ett vattenfall.

Figur 7 - Visar en översikt av möjliga element i en Pocket Park. Illustration: Rapportens författare.

ANALYS ÖVER 28 POCKET PARKS

För att hitta och lokalisera möjliga pocket parks till analysen använde vi främst litteraturen då ofta kända och lyckade parker tas upp och diskuteras där. Utöver detta har vi även sökt av den miljö som vi till vardags vistas i för att se om där fanns några lämpliga pocket parks. I sökandet som följde fann vi många platser som föll in under de grundkrav som vi identifierat i förstudien. De krav som identifierades var följande:

- Parkens totala yta får inte överstiga 5000 m². (Mortensen, 2013)
- Parken måste innehålla minst ett grönt element. (Nordh, Hartig, Hagerhall, & Fry, 2009)

Vi antar att vissa av de pocket parks som vi har tagit med i analysen inte byggdes med målet att vara just en pocket park. Vi har valt att ta med dem för att undersöka om de parker som byggdes innan begreppet pocket park var känt passar in i detsamma.

Analysens uppbyggnad och innehåll

För att kunna samla in betydelsefull fakta och bygga upp en analys med tillräcklig bredd har vi jobbat med det webbaserade kartverktyget Google Maps, Google Streetview och Eniro.se. Vi inte har haft budget eller tid att besöka samtliga parker på grund av att de är vida utspridda över världen. Flertalet av de parker som ingår i analysen hade varit omöjliga att ta med om vi inte haft tillgång till ovan nämnda verktyg. Analysen innefattar pocket parks från följande länder:

- Sverige
- Danmark
- England
- Frankrike
- Australien
- USA
- Spanien

Nedan följer en beskrivning av de punkter som vi analyserat med en förklarande text. För den fullständiga analysen, se sidorna 24-31.

Park/stad: Parkens namn, samt i vilken stad och land den är belägen.

Beskrivning: En kort beskrivning av parken som sammanfattar dess utformning och förutsättningar.

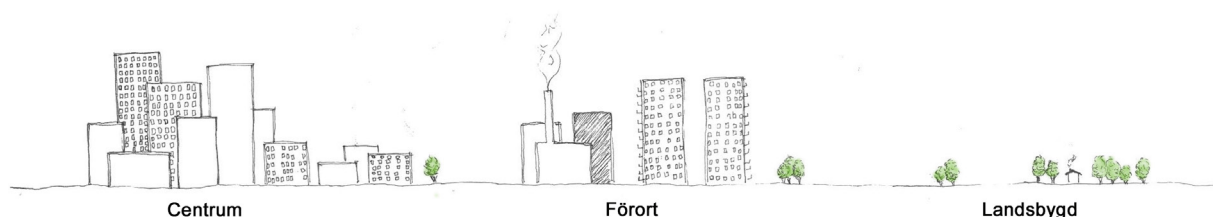
Yta m²: Parkens totala yta. Den största parken som redovisas är Japanska trädgården i Ronneby på 3800 m² och den minsta parken är Holmgången i Malmö på 150 m². Se **bilaga 2** för att jämföra parkernas storlek i förhållande till varandra.

Lokalisering: Parkerna i studien har delats in i tre olika kategorier. Centrum, Förort och Landsbygd. Detta kan ha betydelse när det handlar om parkernas storlek då det är lättare att hitta större ytor längre bort från centrum. Se figur 8 nedan.

Parkens karaktär: Patrik Grahns åtta parkkaraktärer har vi valt att ta med för att på ett bättre sätt ge läsaren en känsla för en pocket parks utformning och grundtanke. Klassningen kan även ligga till grund för att se olika samband mellan parkerna i analysen.

- Rofylld
- Vild
- Artrik
- Rymlig/Rumslig
- Öppen
- Privat
- Social
- Kulturell

I analysen beskrivs en park med en eller två karaktärer. Om två karaktärer används är det den första som är dominerande men det finns betydande inslag av den andra. Se kapitel Metod för vad som innefattas i respektive karaktär.

Figur 8 - Visar skillnaden i förtätning från centrum, via förort till landsbygd. Illustration: Lisa Erséus

Grafisk analys: Med hjälp av enkla illustrationer vill vi underlätta för läsaren att se och förstå parkens utformning och rumslighet.

Rumslig definiering: Parken bedöms utifrån tre kriterier - Tydlig, Diffus eller Ingen rumslighet.

Väggar mätta i ögonhöjd: Här uppskattas parkens rumslighet i procent. Detta är mätt i ögonhöjd för att ge en så rättvis bild som möjligt över hur en pocket park upplevs.

Tillgänglig markyta: Hur stor yta av parken brukaren kan vistas på. Exempel på markyta som är tillgänglig är hårdgjorda ytor, gräsytor och sandytor. Exempel på markyta som inte är tillgänglig är planteringsytor. Med hjälp av illustrationer ska läsaren enkelt kunna se parkens tillgängliga markyta.

Fördelning av grönyta: Här mäts hur stor procentuell grönyta som parkens golv, väggar och tak har. För golv har det mätts genom att andelen yta som täckts av växtlighet har ställts i förhållande till parkens totala yta. För väggar har det mätts genom att andelen växtlighet som är synlig i ögonhöjd i en 360 graders vy från parkens mitt. För tak har det mätts med hjälp av ett flygfoto över parken och en visuell uppskattning över hur stor del av ytan som täcks av antingen träd eller uppbunden växtlighet i form av en pergola eller motsvarande.

Fördelning av grönyta: Hur stor är den sammanlagda grönytan som finns i parken. Golv + väggar + tak sumeras för att få genomsnittsvärdet av den grönyta som finns i parken.

Växtlighet: Här redovisas den växtlighet som finns på platsen i olika underkategorier. Kategorin träd redovisas med siffror för att vi anser att den fyller en viktig funktion på platsen. Övriga kategorier besvaras med Ja eller Nej.

Träd (antal): Hur stort antal träd som finns i parken?

Trädarter (antal): Hur stort antal trädarter som finns i parken?

Klättrväxter: Finns det klättrväxter i parken? Ja/Nej

Buskar: Finns det buskar i parken? Ja/Nej

Häckar: Finns det klippta häckar i parken? Ja/Nej

Perenner/Annueler: Finns det perenner/annueler i parken? Ja/Nej

Uppskattad artrikedom (i tiotal): Här redovisar vi antal arter av växtlighet i parken. Summan redovisas i tiotal 1-10, 11-20 osv.

Features: Med det engelska ordet features menas parkens olika faciliteter, eller för parken, karakteristiska inslag som inte är direkt kopplade till gröna beståndsdelar. Kategorin sittplatser redovisas med siffror medan resterande kategorier besvaras med Ja/Nej.

Sittplatser: Hur många möjliga sittplatser finns tillgängliga i parken. Bänkar, sittmurar, rörliga och fasta stolar har räknats med som möjliga sittplatser. Möjligheten till att sitta ner på marken om den är gräsbevuxen har inte räknats med. En sittplats har beräknats till 70 cm i bredd.

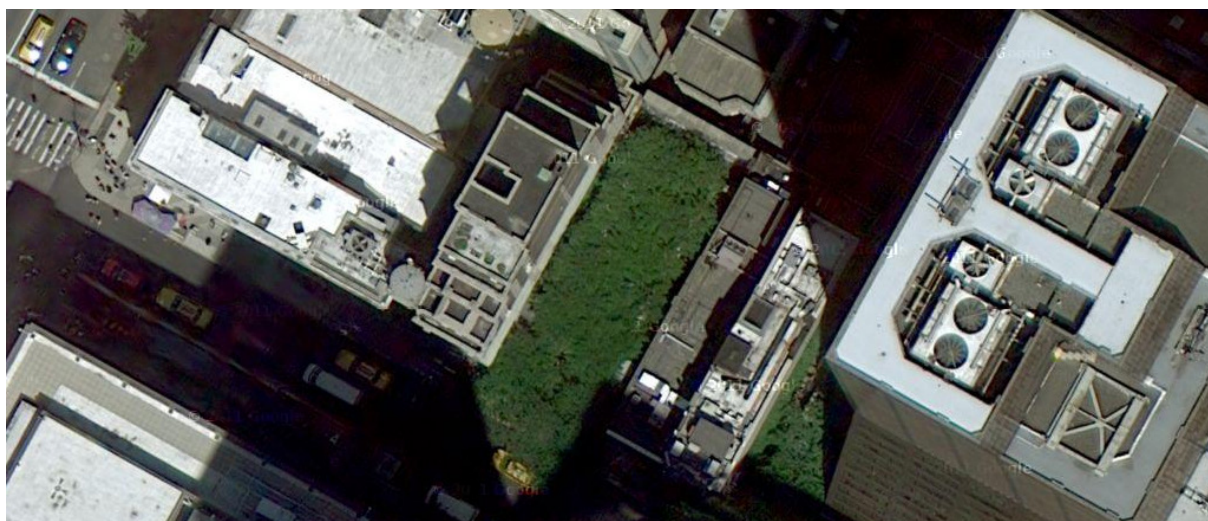

Bild 10 - På bilden syns krontaket i Paley park i New York City. Foto: Google Maps, 2012..

Konst: Finns det konst i parken? Ja/Nej. Det kan vara konstverk i form av en fontän, skulptur, staty, vattenfall eller motsvarande.

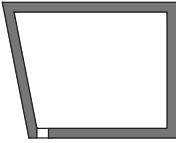
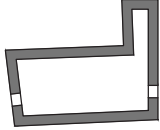
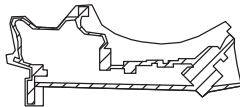
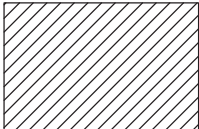
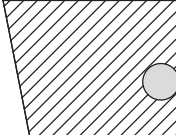
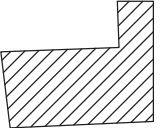
Belysning: Finns det belysning i parken? Ja/Nej

Vatten: Finns det vattnelement i parken? Vatten kan finnas med i parken utan att vara ett konstnärligt inslag, exempelvis i form av en naturlig bäck i en pocket park med vild och artrik karaktär. Ja/Nej

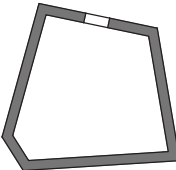
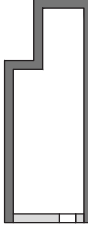
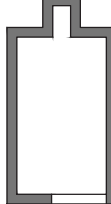
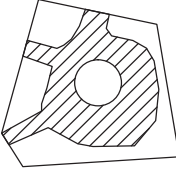
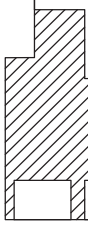
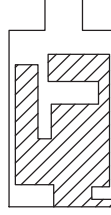

Figur 9 - Skiss på Paley park där vattenfallet fungerar både som ett vattnelement och som ett konstinlag i parken. Illustration: Sofi Unnersjö

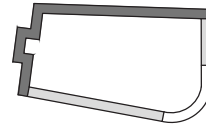
MATRIS POCKETPARKER -

PARK/STAD	JAPANSKA TRÄDGÅRDEN RONNEBY, SVERIGE	JARDIN DE JAUME PERICH BARCELONA, SPANIEN	JARDINS DE LA TORRE DE LES AIGÜES. BARCELONA, SPANIEN	HOLMGÅNGEN MALMÖ, SVERIGE
BESKRIVNING	EN JAPANSK POCKET PARK MITT I SKOGEN. DESS PLACERING OCH TEMA GÖR DEN HELT UNIK I SIG.	SKÖN SKUGGIG POCKET PARK SOM FRÅN BÖRJAN VAR EN GAMMAL INNEGÅRD SOM NU BLIVIT ÖPPEN FÖR ALLMÄNHETEN. STÄNGD NATTETID	EN AV BARCELONAS MEST POPULÄRA PUBLIKA PARKER. EN BARNPOOL TÄCKER 25 % AV YTAN SVALKANDE SKUGGOR FRÅN TRÄDEN. STÄNGD NATTETID.	PARKEN ÄR STÄNGD NATTETID. ANVÄNDS SOM ETT BUTIKSSTRÅK GENOM ETT KVARTER. TILL SIN UTFORMNING OCH VÄXTVAL ÄR DEN LIK PALEY PARK.
YTA m2	3800	1100	1500	150
LOKALISERING	LANDSBYGD	CENTRUM	CENTRUM	CENTRUM
PARKENS KARAKTÄR	ROFYLLD OCH KULTURELL	PRIVAT	SOCIAL OCH RUMSLIG	RUMSLIG
GRAFISK ANALYS				
RUMSLIG DEFINIERING	 TYDLIG	 TYDLIG	 TYDLIG	 TYDLIG
RUMSLIGHET (ÖGONHÖJDSANALYS)	100%	100%	100%	95%
TILLGÄNGLIG MARKYTA (NOLLIS ANALYS)	 30%	 95%	 90%	 95%
FÖRDELNING AV GRÖNYTA				
GOLV	40%	5%	5%	5%
VÄGGAR	80%	15%	25%	0%
TAK	60%	90%	50%	50%
SUMMA GRÖNYTA	180%	110%	80%	55%
VÄXTLIGHET				
TRÄD (ANTAL)	>50	21	45	7
TRÄDARTER (ANTAL)	6	3	5	1
KLÄTTERVÄXTER	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ
BUSKAR	JA	JA	NEJ	NEJ
KLIPPTA HÄCKAR	JA	JA	NEJ	NEJ
PERENNER/ANNUELLER	JA	NEJ	NEJ	NEJ
UPPSKATTAD ARTRIKEDOM I TIOTAL	21-30	1-10	1-10	1-10
FEATUERS				
SITTPLASTER (ANTAL)	10	45	75	0
KONST	JA	JA	NEJ	NEJ
BELYSNING	JA	JA	JA	JA
VATTEN	NEJ	NEJ	JA	NEJ

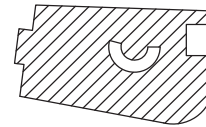
Sorterad efter rumslighet

BYTAREGÅNGEN LUND, SVERIGE	GIRARD FOUNTAIN PARK PHILADELPHIA, USA	GREENACRE PARK NEW YORK, USA
LITEN YTA MED FONTÄN NÄRA ETT STÖRRE TORG. AVGRÄNSAS TYDLIGT MOT GATAN AV PLANK OCH HUSFASADER. ENTRÉN UPPFATTAS PRIVAT.	EN PARK FRÅN 1960 SOM RESTAURERADES PÅ 2000-TALET. EN POPULÄR PARK SOM HAR MYCKET ATT ERBJUDA. MYCKET SITTPLATSER	DELAR AV PARKEN ÄR UPPLYST MED STOR ARTVARIATION. SAMMA KONCEPT SOM PALEY PARK MED VATTENFALL.
195	610	590
CENTRUM	CENTRUM	CENTRUM
RUMSLIG	RUMSLIG OCH SOCIAL	SOCIAL OCH RUMSLIG
		
TYDLIG	TYDLIG	TYDLIG
95%	90%	90%
		
60%	80%	55%
35%	55%	20%
75%	20%	40%
10%	70%	70%
120%	145%	130%
2	7	18
2	1	5
NEJ	JA	JA
JA	JA	JA
NEJ	NEJ	NEJ
NEJ	JA	JA
1-10	11-20	21-30
15	55	60
JA	JA	JA
JA	JA	JA
JA	JA	JA

FÖRKLARINGSTEXT sid 1/4

- MÖRKGRÅ FÄRG VISAR VAR PARKEN HAR TYDLIGT RUMSLIGA ELEMENT
- LJUSGRÅ FÄRG VISAR VAR PARKEN HAR DIFFUSA RUMSLIGA ELEMENT
- VIT FÄRG VISAR VAR PARKEN SAKNAR RUMSLIGA ELEMENT.

- RASTERAD YTA VISAR TILLGÄNGLIG MARKYTA PÅ PLATSEN
- VIT YTA VISAR OTILLGÄNGLIG YTA PÅ PLATSEN

PARKERNAS STORLEK I FÖRHÅLLANDE TILL VARANDRA

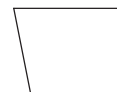
JAPANSKA TRÄDGÅRDEN
3800 m²

JARDIN DE JAUME PERICH
1100 m²

JARDINS DE LA TORRE DE LES
1500 m²

HOLMGÅNGEN
150 m²

BYTAREGÅNGEN
195 m²

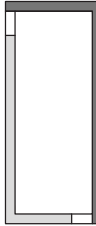
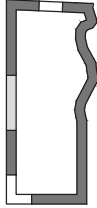
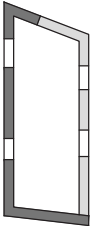
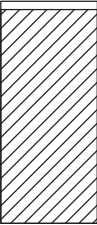
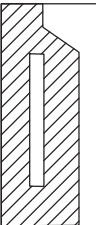
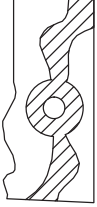
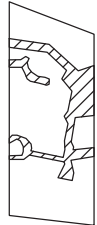
GIRARD FOUNTAIN PARK
610 m²

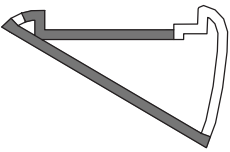
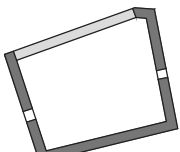

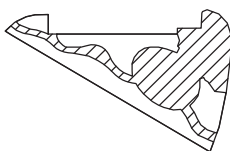
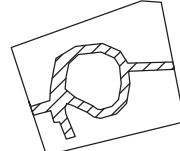
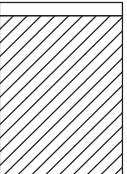
GREENACRE PARK
590 m²

MATRIS POCKETPARKER -

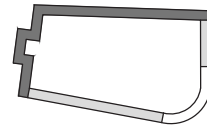
PARK/STAD	PALEY PARK NEW YORK, USA	SEATTLE WATERFALL PARK SEATTLE, USA	FRIDEGÅRDPARKEN ENKÖPING, SVERIGE	JARDIN DE L'ILE MABON NANTES, FRANKRIKE
BESKRIVNING	BERÖMD POCKET PARK. VÄGGAR KLÄDDA I MURGRÖNA. BLOMMOR I URNOR. BELYSNING I VATTENFALL. MÅNGA SITTPLASTER. STÅNGD NATTETID	EN LUMMIG PARK BYGGD I OLIKA NIVÅER MED ETT VATTENFALL. GOTT OM SITTPLASTER. BYGGDES 1977. STÅNGD NATTETID.	GER MER EN KÄNSLA AV EN LUMMIG VISNINGSTRÄDGÅRD. PÅKOSTADE OCH SMARTA VÄXTVAL	EN NATURLIG PARK SOM LIGGER I EN RIVEN GAMMAL BYGGNAD MITT I STADEN. VEGETATIONEN HAR FÅTT VÄXA FRITT VILKET GJORT DET TILL EN UNIK PARK.
YTA m2	390	450	800	2100
LOKALISERING	CENTRUM	CENTRUM	CENTRUM	CENTRUM
PARKENS KARAKTÄR	SOCIAL OCH RUMSLIG	RUMSLIG OCH SOCIAL	ARTRIK OCH SOCIAL	VILD OCH ARTRIK
GRAFISK ANALYS				
RUMSLIG DEFINIERING	 TYDLIG	 TYDLIG	 TYDLIG	 TYDLIG/DIFFUS
RUMSLIGHET (ÖGONHÖJDSANALYS)	85%	80%	80%	75%
TILLGÅNGLIG MARKYTA (NOLLIS ANALYS)	 95%	 50%	 30%	 20%
FÖRDELNING AV GRÖNYTA				
GOLV	5%	30%	70%	80%
VÄGGAR	70%	40%	80%	75%
TAK	90%	40%	50%	50%
SUMMA GRÖNYTA	165%	110%	200%	205%
VÄXTLIGHET				
TRÄD (ANTAL)	14	15	22	>50
TRÄDARTER (ANTAL)	1	4	10	8
KLÄTTERVÄXTER	JA	JA	JA	JA
BUSKAR	NEJ	JA	JA	JA
KLIPPTA HÄCKAR	NEJ	NEJ	JA	NEJ
PERENNER/ANNUELLER	JA	JA	JA	JA
UPPSKATTAD ARTRIKEDOM I TIOTAL	1-10	11-20	81-90	31-40
FEATUERS				
SITTPLASTER (ANTAL)	70	40	15	20
KONST	JA	JA	JA	NEJ
BELYSNING	JA	JA	JA	JA
VATTEN	JA	JA	JA	NEJ

Sorterad efter rumslighet

BLOMBERGS PARK ENKÖPING, SVERIGE	GREAT HOUGHTON P PARK NORTHAMPTON, ENGLAND	EAST RIVER PLACE NEW YORK, USA
NYBYGGD PARK BELÄGEN I ETT BOSTADSRÅDE MED LÅGA HUS RUNT OM. LUMMIG OCH TÄTVUXEN KÄNSLA MED MÅNGA GÅNGVÄGAR SOM KORSAR.	PARK FRÅN 2002. JORDBRUKSMARK SOM OMVANDLATS TILL EN MYCKET TREVLIG PÖCKET PARK. OMGES AV TRÄD, BUSKAR OCH STAKET.	PARKEN LIGGER INTILL ETT BOSTADSHUS MED ETT VATTENFALL SOM INRE VÄGG. MYCKET BORD OCH STOLAR. STÄNGD KVÄLLSTID
1100	600	340
FÖRORT	LANDSBYGD	CENTRUM
ARTRIK	ROFYLLD OCH ARTRIK	SOCIAL OCH RUMSLIG
		
TYDLIG	TYDLIG/DIFFUS	TYDLIG
75%	70%	55%
		
30%	20%	95%
70%	85%	5%
65%	90%	10%
50%	10%	80%
185%	185%	95%
26	40-50	12
11	10	1
JA	JA	NEJ
JA	JA	NEJ
JA	NEJ	NEJ
JA	JA	NEJ
71-80	31-40	1-10
20	12	50
JA	NEJ	JA
NEJ	NEJ	JA
NEJ	NEJ	JA

FÖRKLARINGSTEXT

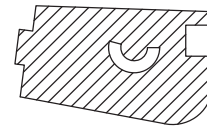
sid 2/4

MÖRKGRÅ FÄRG VISAR VAR PARKEN HAR TYDLIGT RUMSLIGA ELEMENT

LJUSGRÅ FÄRG VISAR VAR PARKEN HAR DIFFUSA RUMSLIGA ELEMENT

VIT FÄRG VISAR VAR PARKEN SAKNAR RUMSLIGA ELEMENT.

RASTERAD YTA VISAR TILGÄNGLIG MARKYTA PÅ PLATSEN

VIT YTA VISAR OTILGÄNGLIG YTA PÅ PLATSEN

PARKERNAS STORLEK I FÖRHÅLLANDE TILL VARANDRA

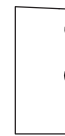
PALEY PARK
390 m²

SEATTLE WATERFALL PARK
450 m²

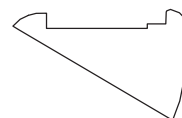

FRIDGEGÅRDSPARKEN
800 m²

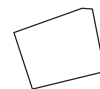
JARDIN DE L'ILLE MABON
2100 m²

BLOMBERGS PARK
1100 m²

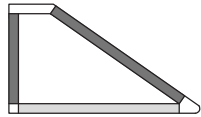
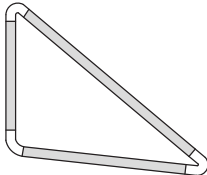
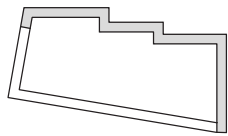
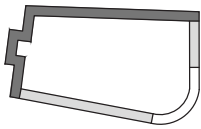
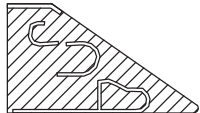
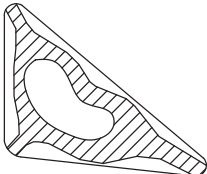
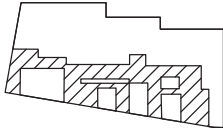
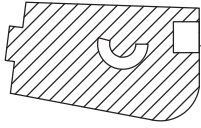
GREAT HOUGHTON P PARK
600 m²

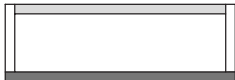
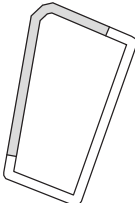
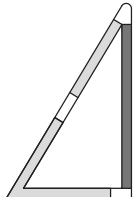

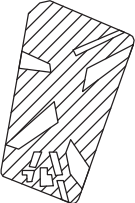
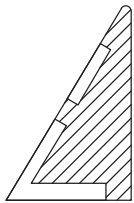
EAST RIVER PLACE
340 m²

MATRIS POCKETPARKER -

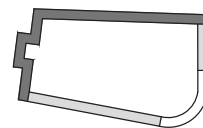
PARK/STAD	BOPAS PLADS KÖPENHAMN, DANMARK	ABINGDON SQUARE PARK NEW YORK, USA	LINNÉTRÄDGÅRDEN VÄXJÖ, SVERIGE	PETRIPLATSEN LUND, SVERIGE
BESKRIVNING	HÄCKELEMENT SOM GER KÄNSLA AV KONTORSLANDSKAP. FLERTALET UTESERVERINGAR BRUKAR PARKEN. GRÄNSLANDET MELLAN PARK OCH TORG	EN AV DE ÄLDSTA POCKET PARKS. BYGGDES 1830 OCH ÅTERÖPPNADES PÅ 2000-TALET. EN ARTRIK PARK DÄR EN GAMMAL TRÄDKRANS OMRINGAR PLATSEN.	EN UTSTÄLLNINGSPARK RITAD AV ULF NORDFJELL SOM HAN SEDAN VANN CHELSEA FLOWER SHOW MED 2009. MODERN BRITTISK TRÄDGÅRD MED NORDISKA INSLAG	ÖPPEN OCH POPULÄR PARK SOM ERBJUDER GODA SITTMÖJLIGHETER PÅ BÅDE GRÄS OCH BÄNKAR. LITE AV EN GENOMFARTSLED FÖR FOTGÅNGARE
YTA m2	1160	1000	175	1500
LOKALISERING	FÖRORT	CENTRUM	FÖRORT	CENTRUM
PARKENS KARAKTÄR	SOCIAL	SOCIAL OCH ARTRIK	KULTURELL OCH ARTRIK	SOCIAL
GRAFISK ANALYS				
RUMSLIG DEFINIERING	 TYDLIG/DIFFUS	 TYDLIG/DIFFUS	 DIFFUS	 DIFFUS
RUMSLIGHET (ÖGONHÖJDSANALYS)	55%	55%	50%	45%
TILLGÄNGLIG MARKYTA (NOLLIS ANALYS)	 90%	 50%	 30%	 95%
FÖRDELNING AV GRÖNYTA				
GOLV	5%	5%	65%	65%
VÄGGAR	10%	70%	35%	25%
TAK	65%	90%	15%	25%
SUMMA GRÖNYTA	80%	165%	115%	115%
VÄXTLIGHET				
TRÄD (ANTAL)	14	16	9	15
TRÄDARTER (ANTAL)	3	3	4	5
KLÄTTERVÄXTER	NEJ	NEJ	JA	JA
BUSKAR	NEJ	JA	JA	JA
KLIPPTA HÄCKAR	JA	NEJ	JA	NEJ
PERENNER/ANNUELLER	NEJ	JA	JA	JA
UPPSKATTAD ARTRIKEDOM I TIO TAL	1-10	21-30	61-70	11-20
FEATUERS				
SITTPLESTER (ANTAL)	100	60	12	24
KONST	JA	JA	JA	JA
BELYSNING	JA	JA	JA	JA
VATTEN	NEJ	NEJ	JA	NEJ

Sorterad efter rumslighet

ODINS LOMME KÖPENHAMN, DANMARK	MAJPORTEN KÖPENHAMN, DANMARK	TOVE DITLEVSEN PLADS KÖPENHAMN, DANMARK
NYBYGGD POCKET PARK SOM INGÅR I ETT PILOTPROJEKT FÖR POCKETPARKER I KÖPENHAMN.	NYBYGGD POCKET PARK SOM FUNKERAR SOM KVARTERSPARK. SNYGGT AVGRÄNSAT MED ETT STAKET. EN KÄNSLA AV COMMUNITY GARDENING	DÅLIGT UTNYTTJAD PLATS MED LÅG BESÖKSFREKVENNS. HAR DOCK POTENTIAL ATT BLI EN RIKTIGT FIN POCKETPARK.
600	600	490
FÖRORT	FÖRORT	CENTRUM
ÖPPEN	PRIVAT OCH ARTRIK	ÖPPEN
		
DIFFUS	DIFFUS	DIFFUS
40%	40%	30%
		
70%	65%	70%
50%	70%	20%
15%	10%	40%
20%	5%	60%
85%	85%	130%
7	19	8
1	6	2
JA	JA	NEJ
JA	JA	NEJ
NEJ	NEJ	JA
JA	JA	JA
21-30	41-50	1-10
26	32	20
JA	NEJ	NEJ
JA	NEJ	JA
NEJ	NEJ	NEJ

FÖRKLARINGSTEXT

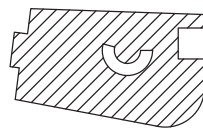
sid 3/4

MÖRKGRÅ FÄRG VISAR VAR PARKEN
HAR TYDLIGT RUMSLIGA ELEMENT

LJUSGRÅ FÄRG VISAR VAR PARKEN
HAR DIFFUSA RUMSLIGA ELEMENT

VIT FÄRG VISAR VAR PARKEN SAKNAR
RUMSLIGA ELEMENT.

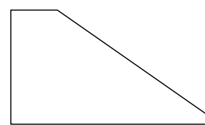

RASTERAD YTA VISAR TILLGÄNGLIG
MARKYTA PÅ PLATSEN

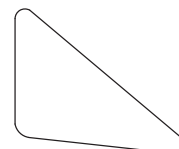
VIT YTA VISAR OTILLGÄNGLIG YTA PÅ
PLATSEN

PARKERNAS STORLEK I FÖRHÅLLANDE TILL VARANDRA

BOPAS PLADS
1160 m²

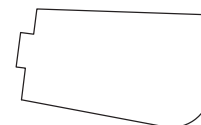
ABINGDON SQUARE PARK
1000 m²

LINNÉPARKEN
175 m²

PETRIPLATSEN
1500 m²

ODINS LOMME
600 m²

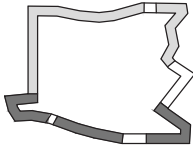
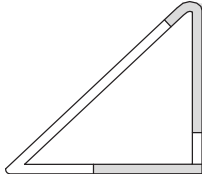
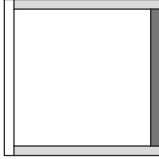
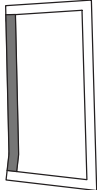
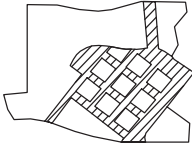
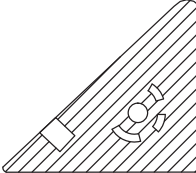
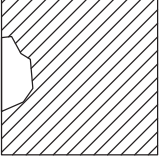
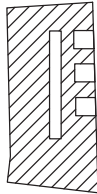
MAJPORTEN
600 m²

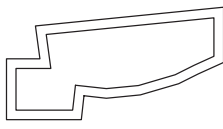
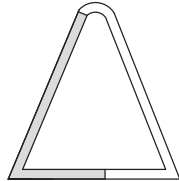
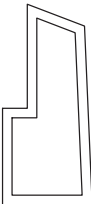
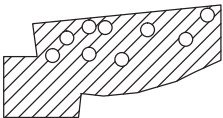
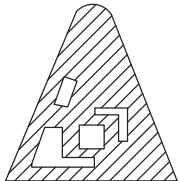

TOVE DITLEVSEN PLADS
490 m²

MATRIS POCKETPARKER -

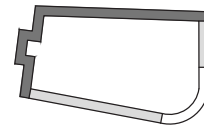
PARK/STAD	KÖLNBACKSPARKEN ENKÖPING, SVERIGE	ANNA LINDHS PARK BORÅS, SVERIGE	LITAUENS PLADS KÖPENHAMN, DANMARK	BALFOUR STREET PARK SYDNEY, AUSTRALIEN
BESKRIVNING	PIONPARK MED ÄPPELTRÄD OCH SPALJEÉR. FOKUS PÅ BLOMMOR. EN LEKPLATS FINNS I ANSLUTNING TILL PLATSEN SAMT EN STOR DÖD ALM SOM STÅR KVAR	FÖRVÅNANDSVÄRT LUGNT TROTS ATT PARKEN OMGES AV VÄGAR. KAN UPPLEVAS OTYDLIG. BRISTFÄLLIGA AVGRÄNSNINGAR.	STOR OCH ÖPPEN PARK AVSEDD FRÄMST FÖR SKOLAN SOM LIGGER I ANSLUTNING TILL PARKEN. STORA DELAR AV PARKEN BESTÅR AV EN GRÄSMATTA	NY ARKITEKTONISK PARK MED FÅ VÄXTELEMENT.
YTA m2	950	850	2850	520
LOKALISERING	CENTRUM	CENTRUM	FÖRORT	FÖRORT
PARKENS KARAKTÄR	ARTRIK	ÖPPEN OCH KULTURELL	SOCIAL OCH ÖPPEN	ÖPPEN
GRAFISK ANALYS				
RUMSLIG DEFINIERING	 DIFFUS	 DIFFUS	 DIFFUS	 DIFFUS/INGEN RUMSLIGHET
RUMSLIGHET (ÖGONHÖJDSANALYS)	30%	30%	25%	25%
TILLGÄNGLIG MÄRKYTA (NOLLIS ANALYS)	 35%	 70%	 90%	 80%
FÖRDELNING AV GRÖNYTA				
GOLV	65%	60%	80%	25%
VÄGGAR	40%	30%	10%	10%
TAK	15%	40%	20%	30%
SUMMA GRÖNYTA	120%	130%	110%	65%
VÄXTLIGHET				
TRÄD (ANTAL)	15	12	24	6
TRÄDARTER (ANTAL)	7	5	5	3
KLÄTTERVÄXTER	JA	JA	NEJ	NEJ
BUSKAR	JA	NEJ	NEJ	NEJ
KLIPPTA HÄCKAR	JA	JA	NEJ	NEJ
PERENNER/ANNUELLER	JA	JA	JA	JA
UPPSKATTAD ARTRIKEDOM I TIOTAL	51-60	11-20	11-20	1-10
FEATUERS				
SITTPLASTER (ANTAL)	15	25	45	20
KONST	NEJ	JA	NEJ	JA
BELYSNING	JA	JA	JA	JA
VATTEN	NEJ	NEJ	JA	JA

Sorterad efter rumslighet

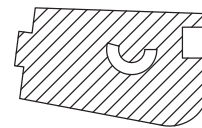
STORBYHAVE I VALBY KÖPENHAMN, DANMARK	HENRIK SMITHS PLATS MALMÖ, SVERIGE	STATIONSPARKEN HÖÖR, SVERIGE
NY POCKET PARK MED GOTT OM SITTPLATSER. SMÅ GRÄSKULLAR GÖR PARKEN MER INTRESSANT. DAGVATTEN TAS TILLVARA PÅ FÖR ATT SKAPA VATTENSPEGLAR.	- PARKEN UPPLEVS SOM ALLTFÖR ÖPPEN OCH "OMYSIG" - TRAFIKEN SKAPAR EN KRAFTIG OCH STÖRANDE LJUDKULISS	NYBYGGD PARK. LIGGER I EN TYP AV TORGYTA DÄR MÄNNISKOR PASERAR TILL OCH FRÅN TÅGET. HELT ÖPPEN. SVÅRT ATT SE OM DEN FALLER IN UNDER P-P.
2500	1100	285
FÖRORT	CENTRUM	LANDSBYGD
SOCIAL OCH ÖPPEN	ÖPPEN	ÖPPEN
		
INGEN RUMSLIGHET	INGEN RUMSLIGHET	INGEN RUMSLIGHET
15%	10%	5%
		
75%	80%	15%
50%	70%	85%
15%	10%	0%
10%	5%	0%
75%	85%	85%
30	7	9
5	1	4
JA	NEJ	NEJ
JA	JA	JA
NEJ	NEJ	NEJ
JA	JA	JA
11-20	11-20	11-20
100	25	6
JA	JA	JA
JA	JA	JA
JA	NEJ	NEJ

FÖRKLARINGSTEXT

sid 4/4

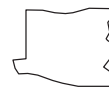
- MÖRKGRÅ FÄRG VISAR VAR PARKEN HAR TYDLIGT RUMSLIGA ELEMENT
- LJUSGRÅ FÄRG VISAR VAR PARKEN HAR DIFFUSA RUMSLIGA ELEMENT
- VIT FÄRG VISAR VAR PARKEN SAKNAR RUMSLIGA ELEMENT.

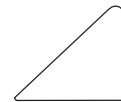
- RASTERAD YTA VISAR TILLGÄNGLIG MARKYTA PÅ PLATSEN
- VIT YTA VISAR OTILLGÄNGLIG YTA PÅ PLATSEN

PARKERNAS STORLEK I FÖRHÅLLANDE TILL VARANDRA

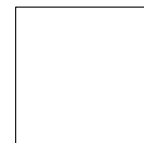
KÖLNBACKSPARKEN
950 m²

ANNA LINDHS PARK
850 m²

LITAUENS PLADS
600 m²

BALFOUR STREET PARK
520 m²

STORBYHAVE I VALBY
2500 m²

HENRIK SMITHS PLATS
1100 m²

STATIONSPARKEN
285 m²

RESULTAT OCH MÖNSTER UTIFRÅN ANALYSEN

Målet med analysen är att kunna jämföra en större mängd pocket parks på ett enkelt och tydligt sätt. Att kunna utläsa information på tvären innebär möjligheter att identifiera mönster, ofta förekommande beståndsdelar, parkernas storlek, lokalisering osv. Informationen kan sedan sammanställas till trender och riktlinjer som kan användas som ett hjälpmedel eller verktyg vid planering- och projekteringskedet för en pocket park.

Park/stad Snittarean för parkerna är 930 m², där den minsta är 150 m² och den största är 3800 m². Den park som är 150 m² ligger i centrum medan den park som är 3800 m² ligger i ett skogsparti på landsbygden. För de parker som är lokaliserade i centrum är snittarean 820 m². För de parker som är lokaliserade i USA är snittarean 565 m². Ett mönster är att de mindre parkerna ofta är lokaliserade i centrum.

Lokalisering En övervägande mängd (18 st.) av parkerna i studien återfinns i centrala lägen. I förorten återfinns 8 parker och 2 parker är lokaliserade på landsbygden.

Tabell 1 - Sammanfattande tabell över uppdelningen mellan parkkaraktärer.

PARKKARAKTÄR		KOMMENTAR
Rofylld	2	Lokaliserade på landsbygden
Vild	1	Jardin de l'île Mabon, Nantes
Artrik	3	Samtliga från Enköping
Rymlig/Rumslig	4	Oväntat få
Öppen	6	
Privat	2	
Social	9	Mest förekommande
Kulturell	1	Linnéträdgården, Växjö

Flest av parkerna i analysen har social karaktär. Detta är ett tecken på att parkerna är skapade för att personer ska ha möjlighet att vilja vistas där. Att det är endast fyra parker som har en rumslig karaktär kan vara lite missvisande. Ofta har exempelvis social dominerat parkens karaktär där rumslig förekommer som andrahandsval. Den har haft ett betydande inslag i många av parkerna i analysen men redovisas inte i sammanställningen ovan. Den enda park som har en vild karaktär är Jardin de l'île Mabon i Nantes, Frankrike. Den är unik i sig då den erbjuder en vild karaktär och struktur i ett stadsnära läge.

Samtliga parker från Enköping har en artrik karaktär, då de fokuserar på stor artrikedom genom stora och väl planerade perennplanteringar. Sex parker har en öppen karaktär och ingen av dem är omgärdade av en eller flera byggnader. Detta visar att det finns ett samband mellan att parker som har en öppen karaktär saknar tydliga väggar. Två av de sex parkerna är nybyggda och har därför en otydligare rumslig definiering pga. att växterna inte hunnit växa upp till full storlek och området runt parken inte är färdigbyggt. Endast två parker har privat karaktär och båda saknar en tydlig entré.

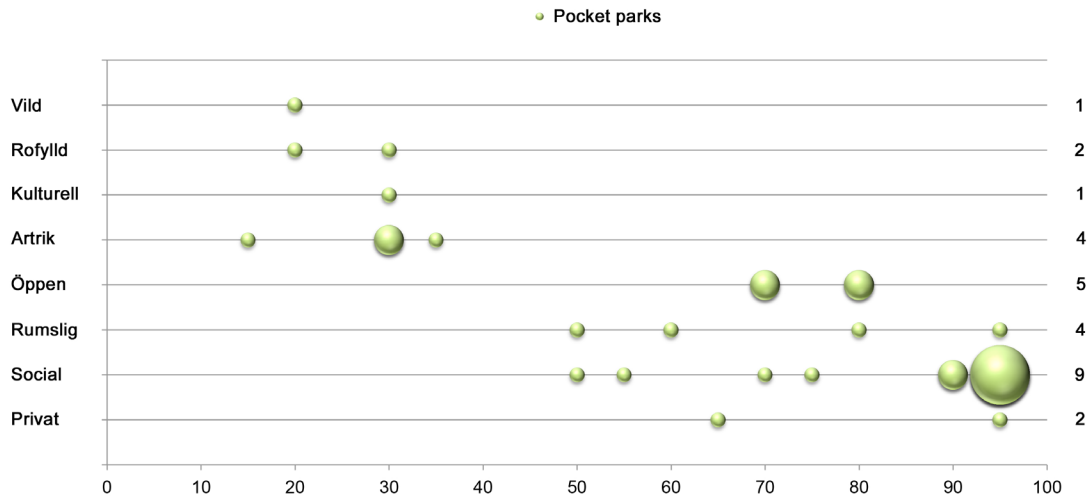
Rumslig definiering Snittet för parkernas rumsliga definiering i analysen är 60 %, där de med störst rumslighet har 100 % och den med minst har 5 %. De parker som har en tydlig rumslig definiering är ofta parker som har en central lokalisering i staden. Av de tio parker som har tydligast rumslighet är sju av dem omgärdade med tre tydliga väggar eller fler. Samtliga sju parker är lokaliserade i centrum.

Trenden är att tydlig rumslighet återfinns hos pocket parks med en central lokalisering då det är troligare att parken angränsar till byggnader. Att snittet för samtliga parker i analysen är 60 % pekar på att en pocket park bör ha en relativt tydlig rumslig definiering.

Tillgänglig markyta Snittet för tillgänglig markyta i analysen är 63 %. Vi har noterat grupperingar där åtta parker har en tillgänglig markyta på minst 90 %. Sju parker har en tillgänglig markyta på högst 30 %. Genomsnittsvärdet på de sju parkernas totala grönyta är 55 % vilket är 15 % högre än det normala genomsnittet. Det innebär: För att en liten park ska kunna upplevas som artrik krävs inskränkningar på den tillgängliga ytan på grund av att andelen planteringsyta ökar i takt med artrikedomen. Fem av de sju parker med en tillgänglig markyta på 30 % har en artrik karaktär.

De tre parkerna som ingår i studien och ligger i Enköping har en tillgänglig markyta på mellan 30-35 %. Alla tre har en artrik karaktär samt att de har den högsta uppskattade artrikedomen i hela analysen (50-90). Noterbart är att Japanska trädgården, Jardin de l'île Mabon och Great Houghton Park har samtliga en tillgänglig markyta på under 30 %. Alla tre parkerna har skapats ur befintliga och naturliga skogsområden där vegetationen har tagits bort för att ge plats åt gångvägar och yta att vistas på.

Tabell 2 - visar hur parkens karaktär kan kopplas samman med tillgänglig markyta räknat i procent. I y-led presenteras de åtta parkkaraktärerna, i x-led tillgänglig markyta i procent. Stapeln till höger visar antalet parker inom varje parkkaraktär.

Fördelning av grönyta Det genomsnittliga värdet för parkernas grönyta är 120 av 300 procent. Den pocket park som har högst andel grönyta är Jardin de l'Île Mabon, Nantes (205 av 300 procent), respektive lägst andel grönyta är Holmgången, Malmö (55 av 300 procent).

Snittet för andelen grönyta på parkernas golv: 44 %

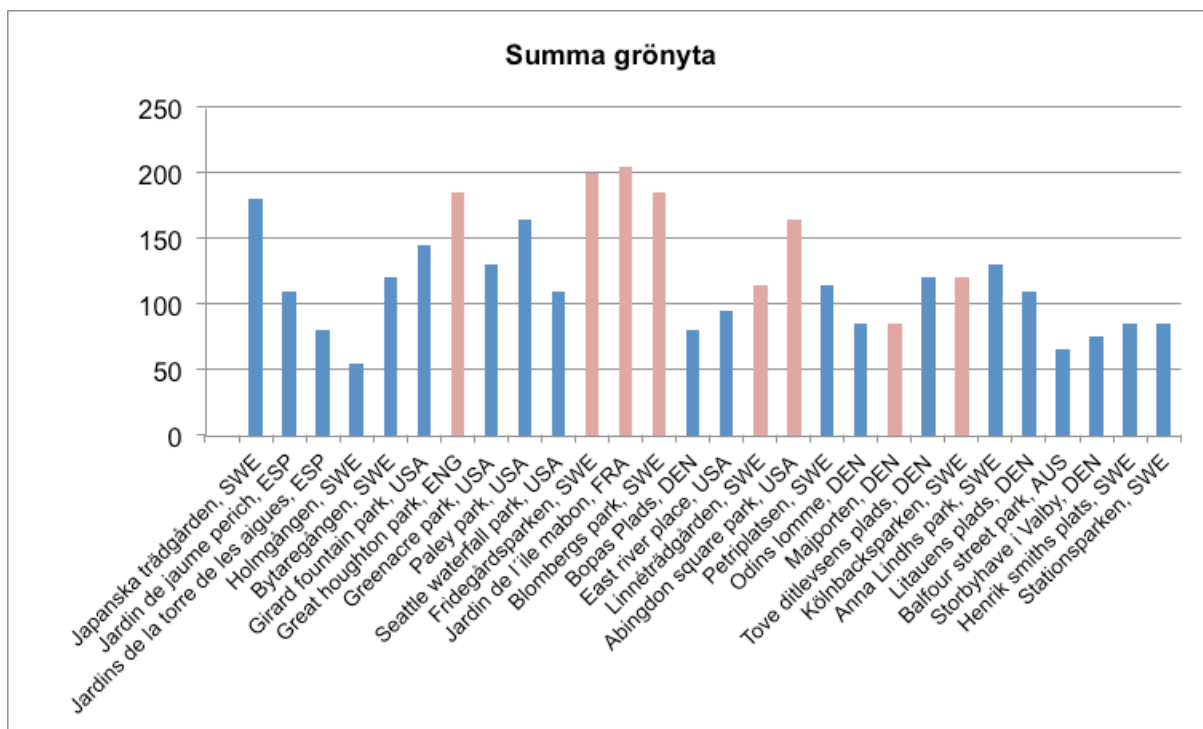
Snittet för andelen grönyta på parkernas väggar: 36 %

Snittet för andelen grönyta för parkernas tak: 42 %

Bild 11. Jardin de l'Île Mabon, Nantes. Foto: Linda-Maria Mårtensson, SLU Alnarp, 2013

Tabell 3 - röda staplar visar pocket parks med artrik karaktär (både primär och sekundär karaktär har räknats in). Maximal summa för grönyta är 300 procent därför att golv, väggar och tak räknas samman.

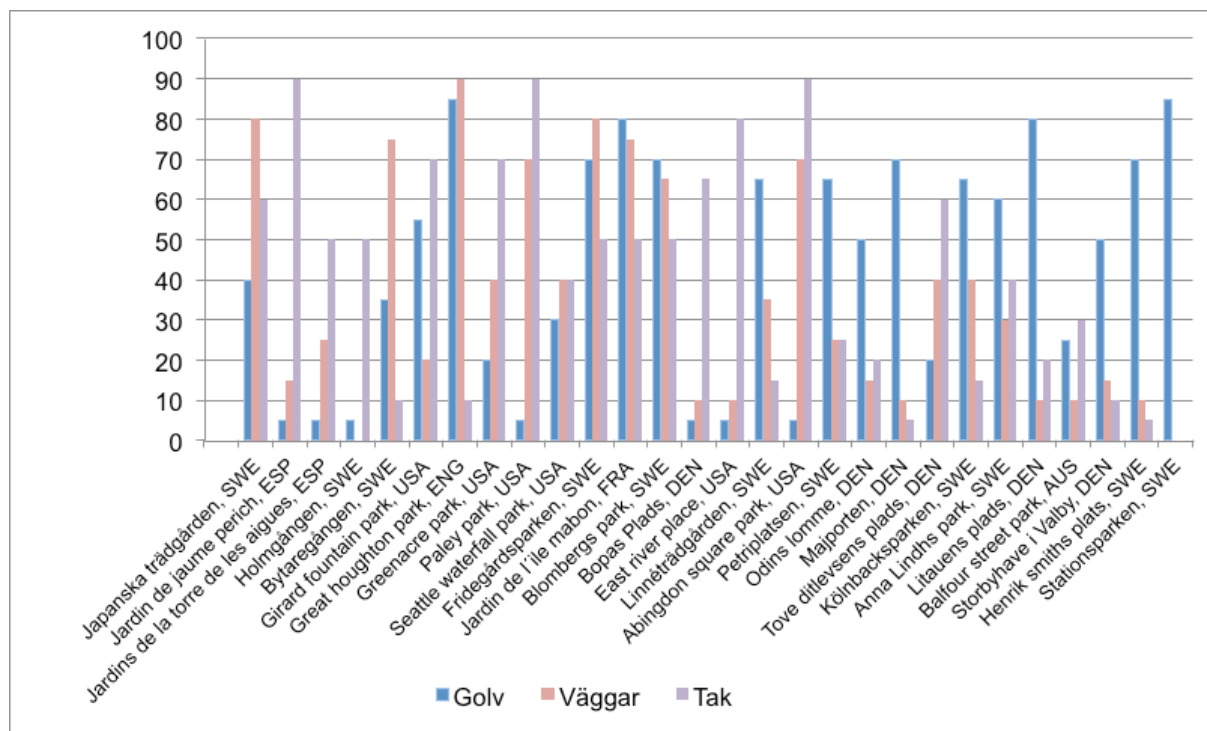
Vi kan se ett samband att pocket parks med mycket grönyta ofta har en artrik karaktär. En trend som går att urskilja är att de parker som har ett högt procentuellt värde på golvet sällan har höga värden för väggar och tak. Undantaget är de parker som har en artrik karaktär. Vidare går även en trend att urskilja för procentuell grönyta på väggar. Bortsett från de parker som klassas som artrika överstiger summan för procentuell grönyta på väggarna inte 40 %. Undantaget är Paley Park, New York som inte är av artrik karaktär och har 70 % av väggarna täckta av grönska, vilket anses som högt.

Vi har noterat att Majporten i Köpenhamn är den enda pocket park i analysen där det finns möjlighet för brukaren att odla.

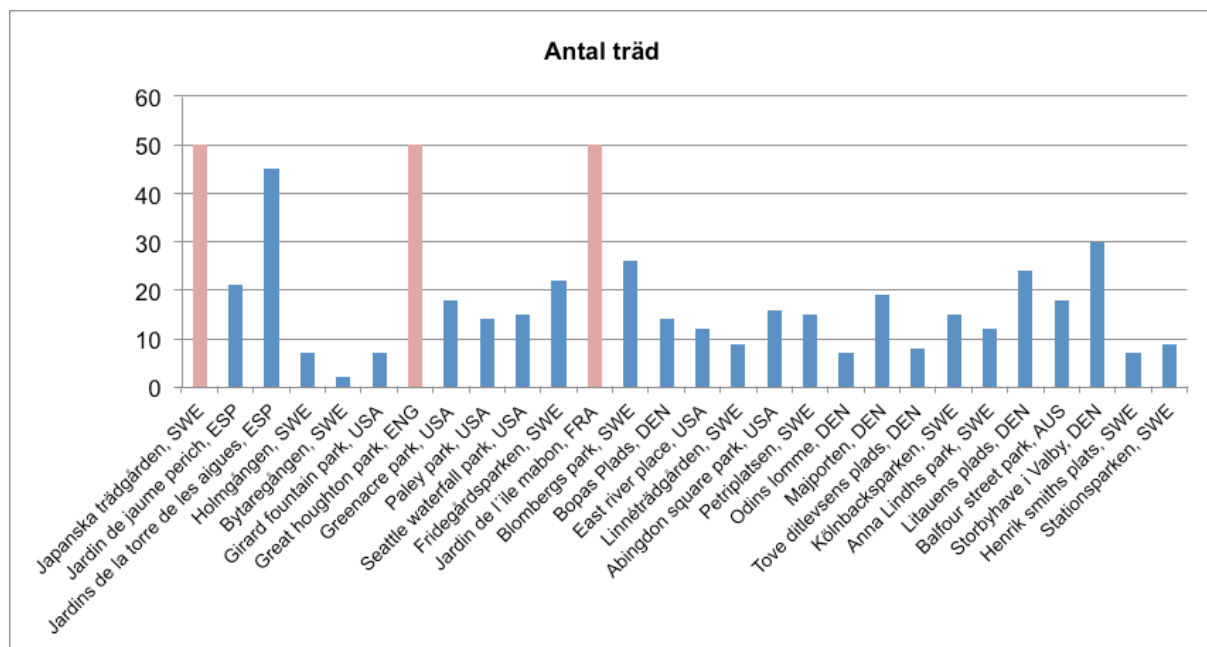
Växtlighet 28 av 28 pocket parks har träd vilket är den enda faktorn i analysen som återfinns i samtliga parker. Det visar på att träd är en mycket viktig beståndsdel i en pocket park. Ett mönster är att en majoritet av parkerna har få antal träd. I 70 procent av parkerna finns 20 träd eller färre. Tre parker har 50 träd eller fler och är samtliga lummiga naturområden. Två av dessa är lokaliserade på landsbygden och en i centrum. Vi kan även utläsa en trend att parkernas yta ökar proportionellt mot antalet träd.

Analysen visar att ett en pocket park har i genomsnitt 1,8 träd/100 m². De pocket parks som har fler än 50 träd valdes bort från uträkningen eftersom de är parker med en vild karaktär samt att antalet träd inte gick att uppskatta. De pocket parks som ligger lokaliserade i centrum har 2 träd/100 m² och de som är lokaliserade i USA har 2,4 träd/100 m² vilket kan anses som en relativt liten differens.

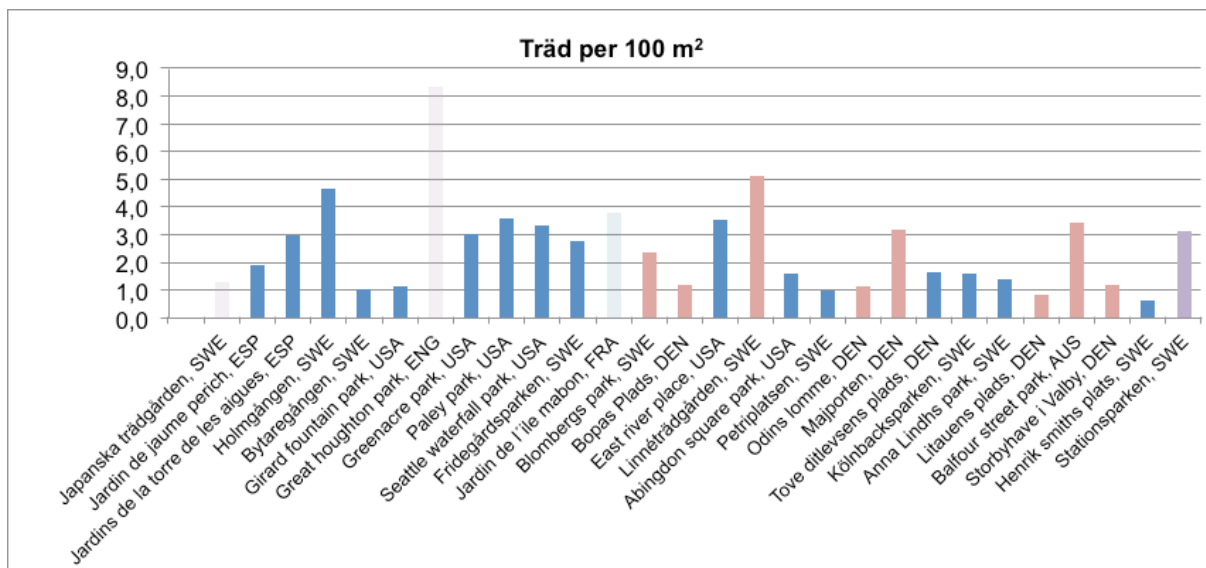
Tabell 4 - visar fördelning mellan golv, väggar och tak.

Tabell 5 - röda staplar visar de pocket parks som har fler än 50 träd och som är lummiga naturområden.

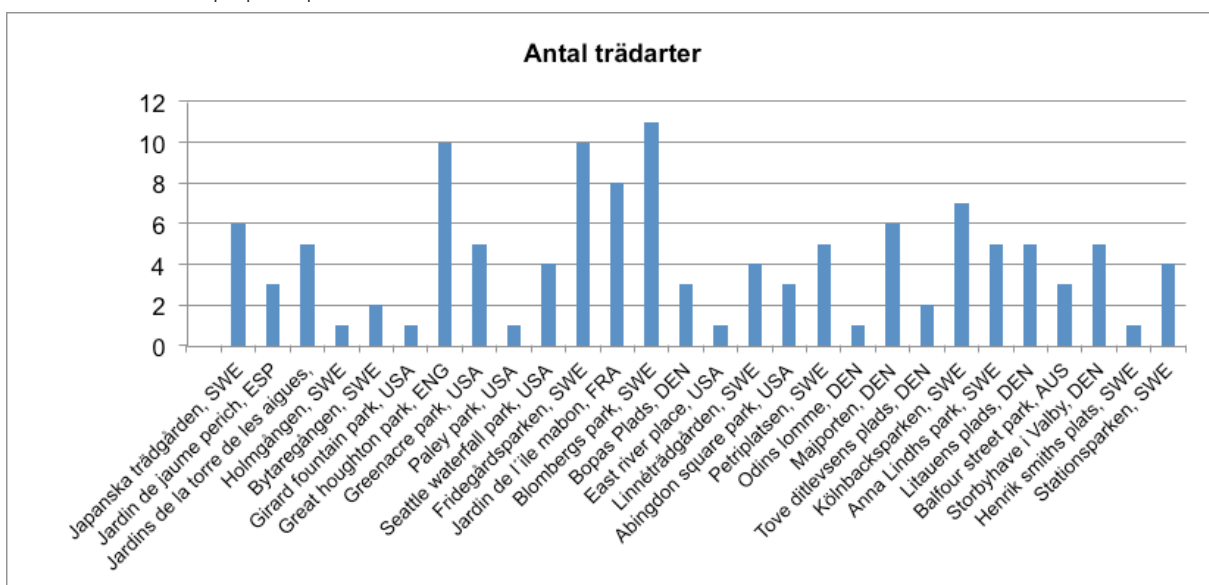
Tabell 6 - blå staplar visar de pocket parks som ligger i centrum, de röda i förorten, lila på landsbygden. De parker som har fler än 50 träd togs inte med i tabellen då vi inte kunde uppskatta antal träd exakt.

Analysen visar att ett en pocket park har i genomsnitt 1,8 träd/100 m². De pocket parks som har fler än 50 träd valdes bort från uträkningen eftersom de är parker med en vild karaktär samt att antalet träd inte gick att uppskatta. De pocket parks som ligger lokaliserade i centrum har 2 träd/100 m² och de som är lokaliserade i USA har 2,4 träd/100 m² vilket kan anses som en relativt liten differens.

Antal träd/100 m ²	1,8
Antal träd/100 m ² lokaliserade i centrum	2,0
Antal träd/100 m ² lokaliserade i USA	2,4

Tabell 7 - antal trädarter per pocket park.

Snittet för antal trädarter per pocket park är fyra, var av sex parker endast har en trädart planerad. Där fem är lokaliserade i centrum och en i förorten. Ett mönster är att pocket parks med flera trädarter ofta är lummiga naturområden eller pocket parks med trädgårdskaraktär. Exempel på pocket parks med trädgårdskaraktär är de tre parkerna från Enköping som ingår i analysen. Vidare har vi observerat att trädarter med luftiga trädkronor är ett återkommande trädval. Exempel på trädarter med luftiga och skira kronor är:

EXEMPEL PÅ POCKET PARKS MED LUFTIGA TRÄDKRONOR

Paley Park, New York	Gleditsia triacanthos
Greenacre Park, New York	Gleditsia triacanthos
Holmgången, Malmö	Robinia pseudoacasia
Fridegårdsparken, Enköping	Gleditsia triacanthos
Kölnbacksparken, Enköping	Juglans regia
Odins Lomme, Köpenhamn	Gleditsia triacanthos
Linnéträdgården, Växjö	Pinus sylvestris

15 av 28 parker har klättrväxter som ett grönt växtelement.

19 av 28 parker har buskar som ett grönt växtelement.

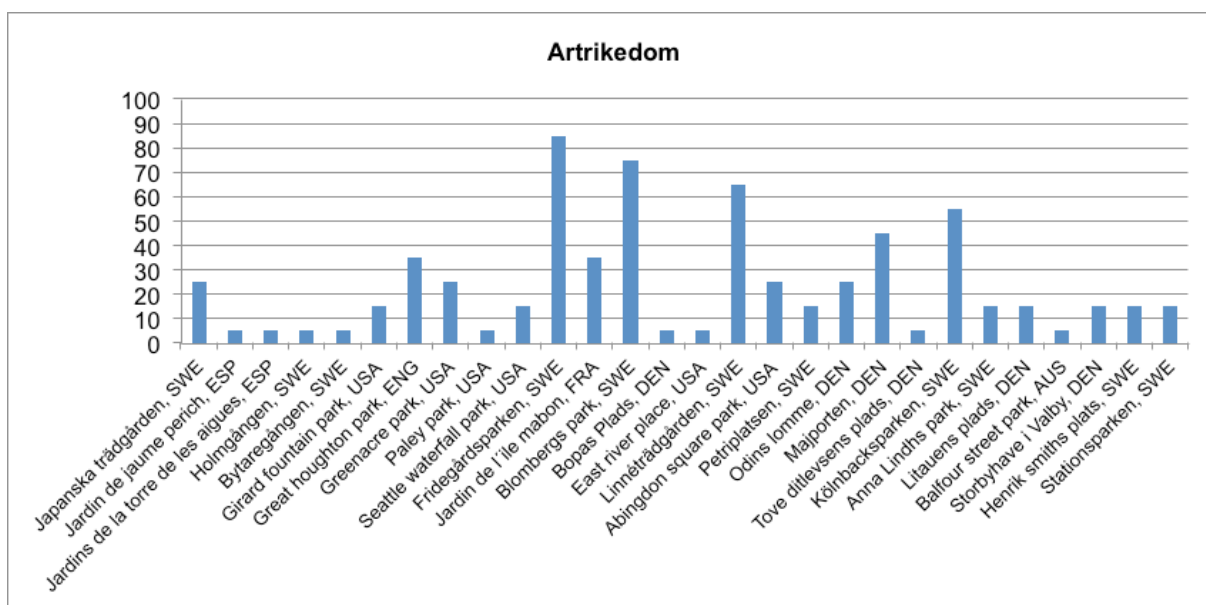
9 av 28 parker har klippta häckar som ett grönt växtelement.

22 av 28 parker har perenner/annueller som ett grönt växtelement.

Klippta häckar är minst använda av de gröna växtelementen. Tre parker saknar alla växtelement förutom träd. Sex parker saknar både buskar och klippta häckar.

Medelintervallet för uppskattad artrikedom är 21-30 per pocket park. Nio parker har mellan 1-10 arter i sina parker och är lokaliserade i centrum eller förorten. De parker som har störst artrikedom är de tre parkerna från Enköping samt Linnéträdgården i Växjö, samtliga fokuserar på stor artrikedom. Bortser vi från dessa fyra parker så är medelintervallet istället 10-20, vilket ger en mer rättvis bild för pocket parks som inte fokuserar på stor artrikedom.

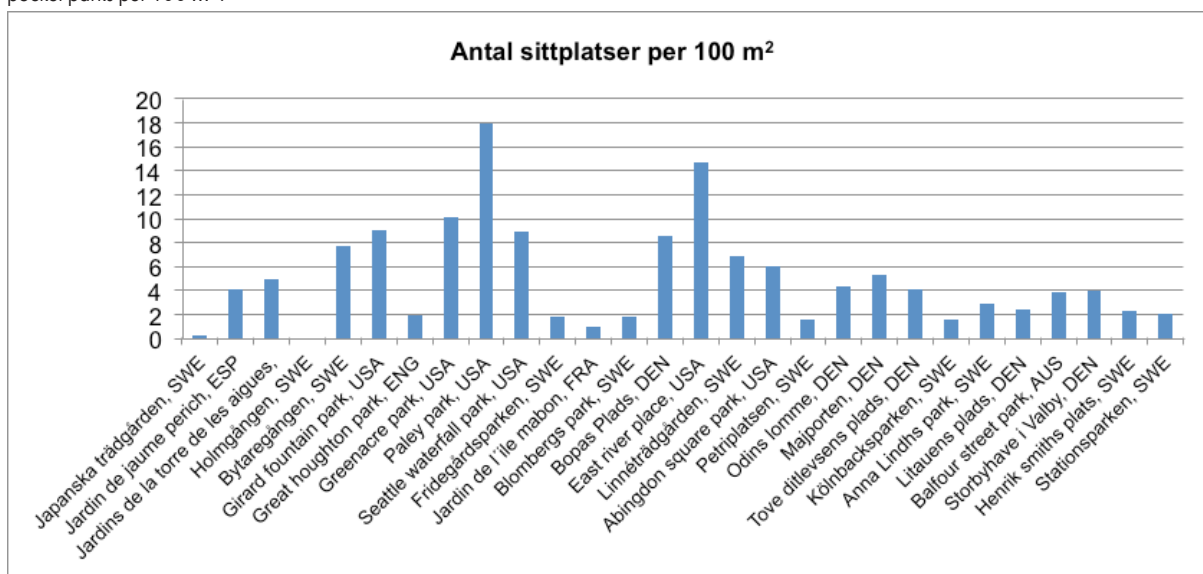
Tabell 8 - visar artrikedom i samtliga pocket parks i studien.

Features 27 av 28 parker har sittplatser. Detta visar på att sittplatser är en viktig beståndsdel i en pocket park. Då parkerna varierar stort i storlek räknade vi ut antal sittplatser per 100 m² för att kunna utföra en rättvis bedömning.

Vi kan se ett tydligt samband att de pocket parks som har mycket sittplatser även har social karaktär. De tio parker som har flest sittplatser är alla platser som beskrivs med social karaktär. Åtta av dessa ligger i centrum, de andra två återfinns i förorten. Den park som saknar sittplatser är Holmgången, Malmö som även är till ytan den minsta av de parker som ingått i analysen.

Tabell 9 - visar hur många sittplatser som finns i samtliga 28 pocket parks per 100 m².

Tabell 10 - röda staplar visar pocket parks med social karaktär.

Vi kan se ett tydligt samband att de pocket parks som har mycket sittplatser även har social karaktär. De tio parker som har flest sittplatser är alla platser som beskrivs med social karaktär. Åtta av dessa ligger i centrum, de andra två återfinns i förorten. Den park som saknar sittplatser är Holmgången, Malmö som även är till ytan den minsta av de parker som ingått i analysen.

Genomsnittet sittplatser per 100 m²:

Antal sittplatser/100 m ²	3,6
Antal sittplatser/100 m ² lokaliserade i centrum	4,3
Antal sittplatser/100 m ² lokaliserade i USA	9,9

Analysen visar på en stor skillnad i antal sittplatser per 100 m² beroende av lokalisering. Antalet ökar markant i de parker som är lokaliserade i USA.

20 av 28 parker har konstverk eller konstnärliga installationer.

25 av 28 parker har belysning. Detta visar att belysning är en viktig beståndsdel i en pocket park.

12 av 28 parker innehar vatteninstallationer i någon form, exempelvis vattenfall, fontän eller naturlig vattenspegel

DISKUSSION

Genomgående i litteraturstudien uppkommer olika synpunkter på hur stor respektive liten en pocket park kan vara. Köpenhamns stad rekommenderar att en pocket park inte bör vara större än 5000 m² till ytan medan London rekommenderar 4000 m². I Northamptonshire kan en pocket park enligt deras kriterier vara mellan 400 m² till 350 000 m². För att sätta detta i perspektiv är Slottparken, en av Malmös största parker ca 200 000 m². Det är viktigt att påminna om att Northamptonshire ligger på landsbygden medan Malmö är en stad. Forskning visar att en pocket park inte bör vara större än 3000 m² för att inte mista den tydliga känslan av rummet.

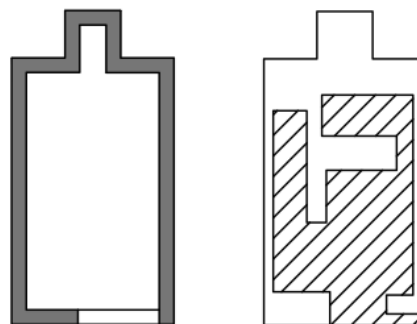
I New York, Barcelona och Enköping förekommer inte något argument kring ytans tillåtna storlek. I Barcelona har fokus varit att restaurera och öppna upp innergårdar för att öka tillgången på gröna områden för stadens invånare och i Enköping används pocket parks för att komplettera stadens gröna struktur.

Resultat från analysen visar att genomsnittsytan är 1010 m² vilket är långt under de största tillåtna ytor som Köpenhamn, London och Northamptonshire rekommenderar. Vid samtal med Line Mortensen, planarkitekt vid Teknik- och miljöförvaltningen och ansvarig för Köpenhamns pocket park-program påstår hon att inte några pocket parks större än 2500 m² byggts sedan programmet startade 2008. De främsta anledningarna till det anser Mortensen vara att det är svårt att hitta platser som till ytan är 2500-5000 m² i ett urbant läge i Köpenhamn. Vidare menar Line att rumsligheten är svår att tydliggöra för en plats som är större än 2500 m², speciellt om den ska upplevas som ett rum. Vår teori kring detta är att städer som har en uttalad rekommenderad största tillåtna yta inte vill låsa sig vid en för liten yta. De söker först brett för att hitta lämpliga platser för att sedan sälla bland dem och välja ut de bästa. Beviset för det är att Köpenhamns stad inte har byggt någon pocket park hittills i sitt program som är större än 2500 m².

Resultat från analysen visar en genomsnittsyta på 830 m² för de parker som är lokaliserade i centrum. De parker som återfinns i USA har en snittyta på 570 m². Vi kan konstatera att parkens lokalisering hänger samman med storleken. En pocket park i staden byggs ofta på en specifik plats för att platsen är för liten för någon annan typ av verksamhet, en så kallad "spillyta". I Northamptonshire som ligger på landsbygden finns det däremot oftast inte lika tydliga begränsningar eller spillytor. Således tillåts nyetablerade pocket parks att bli något större där.

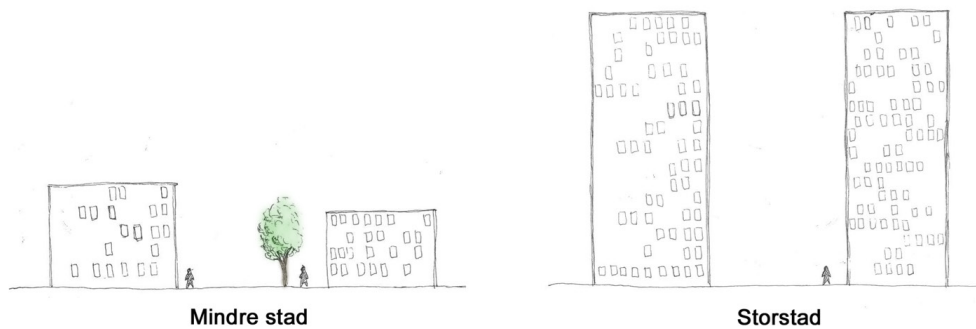
Att som Northamptonshire använda begreppet pocket park för en park som kan vara upp till 350 000 m² är missvisande. Med hänsyn till forskning och resultat från analysen anser vi att använda begreppet pocket park för en park som är större än 3000 m² kan uppfattas missvisande. Främst för att begreppet härstammar från en liten grön park som ligger inklämd mitt i staden, i form av en "grön ficka" och att större pocket parks lätt uppfattas som en plats eller torg istället.

Forskning visar att tydlig rumslighet bidrar till en lugn och rofylld plats. Resultat från analysen visar ett snitt på 60 % rumslighet för samtliga pocket parks. En trend är också att de pocket parks med tydligast rumslighet är lokaliserade i centrum och angränsar till konstruerade väggar på tre av fyra sidor. Ett bra exempel på en pocket park som bevisar trenden är Greenacre park i New York. Parken omgärdas av höga byggnader på tre av fyra som skapar distinkta avgränsningar vilket medför en tydlig rumslighet.

Figur 10 - visar Greenacre parks form samt hur rumsligheten för parken upplevs. Entrén till parken är vänd mot en mindre gata och på övriga sidor angränsar den till höga byggnader

Köpenhamn stad anser att en pocket park bör omgärdas på tre sidor av tydliga väggar som bildar rumslighet. Tydligt är att de sneglar på erkända och uppskattade pocket parks i USA och New York. Men ingen pocket park i Köpenhamn som ingår i analysen uppfyller ovan nämnda mål. En trend vi har noterat är att hur rumsligheten skapas baseras mycket på platsens grundförutsättningar. Vid en jämförelse mellan New York och Köpenhamn är skillnaden stor vilket medför att Köpenhamn jobbar i en annan skala. Analysen visar att parker som är lokaliserade i stora städer ofta har en tydligare rumslighet än parker i mindre städer. Tendensen är att det är lättare att hitta tydliga avgränsningar i städer som New York och Barcelona där skalan är större än vad den är i Köpenhamn och Malmö. Men det finns också parker som har uppnått tydlig rumslighet genom mycket växtlighet.

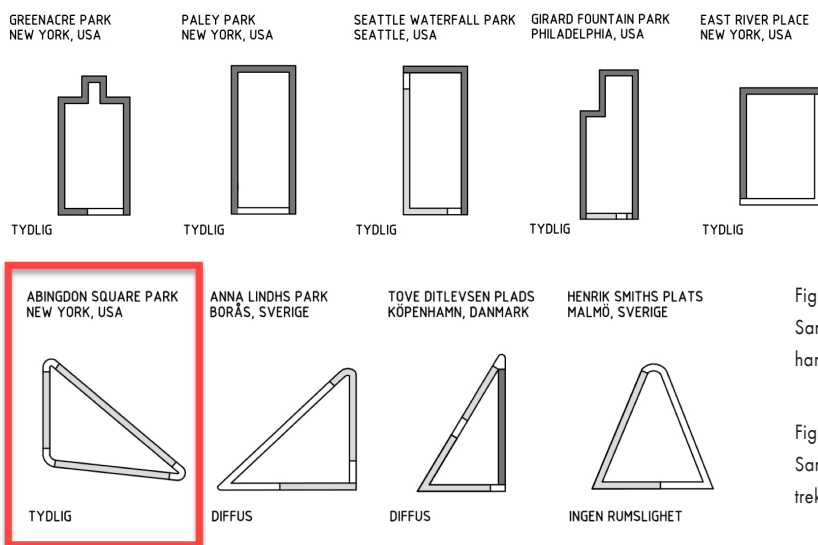

Figur 11 - visar skillnaden i skala mellan en mindre stad (t.v) och en storstad. (t.h.) Illustration: Lisa Erséus

Bra exempel på det är Jardin de L' undantag för den japanska trädgården i Ronneby som har en yta på 3800 m². Anledningen till att japanska trädgården är ett undantag beror på att den är lokaliserad i ett skogsparti och med en karaktär som är unik i sig. Om samma park hade varit lokaliserad inne i staden hade den inte upplevts som en pocket park eftersom den då hade upplevts som allt för öppen. Skogen som nu omsluter den bidrar istället till att den upplevs som en glänta med flera mindre rum. Litteraturen säger tydligt att en pocket park ska upplevas som ett grönt rum, inte flera. Resultat från forskning anser även att en pocket park inte bör vara större än 3000 m² för att inte mista den tydliga känslan av rummet.

Med hänsyn till ovan nämnda forskning och resultat från analysen kan följande slutsatser dras; För att lyckas med rumsligheten i en pocket park bör den inte vara större än 2100 m². För de 14 pocket parks som har en tydlig rumslighet och en yta som är mindre än 2100 m² i analysen är den genomsnittliga ytan 780 m². Följaktligen finns det en koppling mellan yta och rumslighet. En yta på 800 m² kan därför ses som en riktlinje för att skapa tydlig rumslighet i en pocket park.

Enligt resultatet från analysen finns det en koppling mellan parkens form och lokalisering. Analysen visar att parker som har en fyrkantig form tenderar att ha tydligare rumslighet i förhållande till de parker som har en trekantig form (Se figur 12 och 13). Teorin bygger på att de parker som har formen av en trekant ofta är byggda på spilltor och/eller i ytterkant av ett större kvarter. Parkerna med en fyrkantig form är integrerade i stadens struktur och på så vis upplevs som rumsligare och naturliga för platsen.

Figur 12 - visar ett utdrag från analysen. Samtliga pocket parks är från USA och har en tydlig rumslighet.)

Figur 13 - visar ett utdrag från analysen. Samtliga pocket parks har formen av en trekant.

De fem parker som har tydliga avgränsningar är samtliga lokaliserade i centrum och återfinns i större städer i USA där de planerats in i stadens struktur. De fyra pocket parks med trekantig form (Se figur 13) har troligen kommit till efter det att stadens struktur skapats. På minst två sidor runt om parkerna löper även vägar vilket innebär att ljudet från trafiken får personer att välja en annan plats. Abingdon Square Park är undantaget av parkerna med trekantig form. Den omgärdas av ett staket samt en jämn och välvårdad växtlighet som skapar en rumslighet med genomsikt.

Bild 12. Odins lomme, Köpenhamn. Foto: Köpenhamns Kommun, Miljö- och Teknikförvaltningen, 2010

Forskning visar att personer vill besöka en pocket park som är grönskande, lugn, rofylld samt om den upplevs vara en social plats som inbjuder till möten och umgänge. Lokaliseringen av parken är också av betydande roll om platsen upplevs social. 10 av 17 parker som är lokaliserade i centrum visar på social karaktär. De parker som är lokaliserade i förorten eller på landsbygden har ofta andra karaktärer så som öppen, kulturell och artrik.

27 av 28 parker har sittplatser. Detta visar på att sittplatser är en viktig beståndsdel i en pocket park. De tio parker som har flest sittplatser är alla platser som beskrivs med social karaktär. Vi kan därför dra slutsatser att om en pocket park ska få en social prägel och karaktär är många sittplatser en viktig beståndsdel. Se tabell 9-10 på sida 38.

Intressant är att de pocket parks som återfinns i USA har betydligt mer sittplatser/100 m² än vad genomsnittet har. Det finns ett tydligt samband mellan att alla parker från USA har många sittplatser, är lokaliserade i centrum, är relativt små till ytan och alla fungerar som sociala platser.

Antal sittplatser/100 m ²	3,6
Antal sittplatser/100 m ² lokaliserade i centrum	4,3
Antal sittplatser/100 m ² lokaliserade i USA	9,9

Den park som saknar sittplatser är Holmgången, Malmö. Den är till ytan minst av de parker som ingår i analysen (150 m²) Den är även en del av en gångpassage vilket kan vara en bidragande orsak till att den saknar sittplatser. Därför kan det diskuteras om den ens går under begreppet pocket park.

Under studien har vi observerat att träd i pocket parks fyller en viktig funktion för att bidra med grönska samtidigt som de är rumsbildande genom att skapa ett tak över parken. Resultat från analysen visar på ett tydligt mönster att träd finns i samtliga pocket parks men att de är relativt få till antal. Antalet träd är även kopplat till parkens storlek och lokalisering. I de pocket parks som har en större yta ökar ofta antalet träd vilket är helt naturligt eftersom platsen annars riskerar att få en torgkaraktär. De parker som har många träd, fler än 50, sticker ut i undersökningen och är alla lummiga naturområden med antingen en vild och/eller artrik karaktär.

Antal träd/100 m ²	1,8
Antal träd/100 m ² lokaliserade i centrum	2,0
Antal träd/100 m ² lokaliserade i USA	2,4

Resultatet från analysen visar en pocket park i centrum har ett snitt på 2 träd/100 m². Detta ger ett snitt på 1 träd/50 m² vilket anses intressant då det kan vara ett användbart verktyg när nya pocket parks ska gestaltas och projekteras i staden. Undantag är de tre pocket parks som upplevs som lummiga naturområden med vild karaktär och där vi inte kunde uppskatta antalet träd.

Snittet för träddarter per pocket park är fyra. En tydlig trend vi sett är att pocket parks ofta har få träddarter. Det finns sju parker som endast har en träddart planterad.

Bild 13. Paley park, New York. Bra exempel som visar på sammanhängande kron-tak i en pocket park. Foto: Sampo Sikiö (CC BY NC ND) www.flickr.com, 2006

Vi har även noterat att de pocket parks som endast har en trädart ofta har en viss typ av karaktär där träden står placerade med ungefär samma avstånd till varandra. På så sätt bildas ett sammanhängande kron-tak och bidrar till att parken får en tydlig karaktär och rumslighet. Ett bra exempel är Paley park som vi anser är stilbildande och som många pocket parks försökt efterlikna.

Att som Paley park använda få och tydliga och gröna element tror vi är en av nycklarna för att lyckas med en pocket park, något som både litteraturstudien och analysen pekar på. Finns det för många träd på en liten yta kan det bidra till ett rörigt uttryck, speciellt i staden. Studien pekar även på att i en pocket park lokaliserad i staden räcker det ofta med en eller ett fåtal trädarter för att skapa en känsla av grönska. Det kan bero på att staden i övrigt upplevs som kal i avsaknaden av träd, buskar och blommor.

Medelintervallet för uppskattad artrikedom är 21-30 per pocket park vilket vi anser kan vara missvisande. Samtliga parker i Enköpings och Linnéparken i Växjö lägger fokus på stor artrikedom och höjer därför upp medelvärdet markant. Bortser vi från dessa så visar resultat från analysen 10-20 vilket vi tror är ett mer rättvist medelintervall.

Egna kommentarer

En stor fördel med vår analys av 28 pocket parks är att någon för första gången kunnat se samband, mönster och fakta mellan olika pocket parks.

Tillsammans med forskning har vi nu kunnat dra slutsatser som kan vara användbara för exempelvis kommuner och konsultfirmor.

Vi har upptäckt en del saker som vore intressant att studera närmare. En studie som närmare granskat kron-form, lövfällning, täckningsgrad och beskuggning hos träd i pocket parks hade varit intressant. Trenden som vi tycker oss kunna skönja är att glesa trädkronor och intressanta/arkitektoniska stammar är återkommande. Värt att nämna är att ofta så sticker trädvalen ut och tenderar att vara mer exotiska och vågade än i genomsnittlig stadsmiljö. Det hade även varit intressant att titta närmare på priset per m² för att bygga en pocket park i centrum, en förort eller på landsbygden.

Nackdelar med de metoder som vi använt har varit att vissa delar inte kunnat analyseras så omfattande som vi hoppats. Det hör även ihop med arbetets omfattning och budget. De brister vi upptäckt i metoden är att vi hade kunnat ha med mer fakta i analysen. Ett exempel är att byggår för varje pocket park borde ingå för att bla. jämföra rumslighet mot parkens ålder. Antalet träd har varit svårt att mäta i några av parker då vi inte haft möjlighet att besöka alla platser fysiskt. I redovisas inte specifikt vilka trädarter som återfinns i varje enskild park vilket kan ses som en brist.

För att på ett ännu tydligare sätt kartlägga var parks rumslighet skulle fotografier med vidvinjel objektiv kunna brukas. Tyvärr rumdes inte en sådan typ av studie inom vår tids- och budgetram.

SLUTSATS

Begreppet pocket park har under de senaste åren blivit ett modeord inom hållbar stadsutveckling. Vi ser inget tecken på att den trenden kommer att förändras under de närmsta åren. En pocket park bör ligga i centrum av staden, ha tydliga och gröna beståndsdelar, ligga i anslutning till en offentlig yta, erbjuda rekreation samt vara en kontrast till stadens omkringliggande struktur.

Nedan följer en checklista som är baserad på litteraturstudien och resultat från analysen. Listan visar vilka beståndsdelar och funktioner som är betydelsefulla för en pocket park.

Checklista

NÖDVÄNDIGA BESTÅNDSDELAR OCH FUNKTIONER

1. **Yta och rumslighet** – en pocket park bör inte överstiga en yta av **2100 m²** för att inte mista känslan av rumslighet. För att uppnå en tydlig rumslighet bör inte ytan vara större än **800 m²**.
2. **Lokalisering och rumslighet** – en pocket park bör ha en central lokalisering för att vara lättillgänglig för användaren. En pocket park skapar enklast en tydlig rumslighet i samspel med byggnader.
3. **Träd och rumslighet** – är ett växtelement som på ett effektivt sätt kan bilda ett tak och samtidigt bidra med karaktär och grönska till en pocket park.
4. **Sittplatser** – avsikten med en pocket park är att erbjuda en plats för samtal, rekreation och återhämtning.
5. **Gröna element** – är en grundförutsättning för att platsen ska betraktas som en pocket park.

LÄMPLIGA BESTÅNDSDELAR OCH FUNKTIONER

6. **Belysning** – ur en trygghetsaspekt är det avgörande. Belysning kan även bidra till effektfulla inslag i parken.
7. **En tydlig entré** – för att flödet av personer in och ut ur parken inte ska störa de personer som söker rekreation. Samt för att parken ska vara tydlig och inte uppfattas som privat.
8. **Konst** – kan med fördel användas för att skapa ett blickfång i parken samt bidra till parkens karaktär. En pocket park kan även vara ett konstverk i sig självt.
9. **Perenner/annueller** – bidrar med ett blickfång till en pocket park.
10. **Klättrväxter** – bör användas för att skapa gröna väggar och tak. Klättrväxter är betydligt mer platseffektiva än buskar och mindre träd. Kan även användas för att skapa ett grönt tak.
11. **Vatten** – bidrar med ett blickfång till platsen. Vatten fascinerar personer och får oss att under korta stunder drömma oss bort. Kan båda vara ett kulturellt inslag och maskera buller från staden.

INTE NÖDVÄNDIGA BESTÅNDSDELAR OCH FUNKTIONER

12. **Klippta häckar** – kan vara ett alternativ för att skapa rumslighet på platser som inte angränsar till byggnader.
13. **Buskar** – tar ofta upp för stora ytor. I en pocket park är det viktigt med platseffektiv grönska vilket buskar kan ha svårt att bidra med.
14. **Gräsytor** – parker under 1000 m² bör inte innehålla gräsytor. Syfte med en pocket park är att erbjuda ett grönt och avskilt rum, inte en öppen gräsyta.

UNDVIK

15. **Triangeln** – undvik triangelformade ytor som saknar angränsande byggnader då blir svårt att skapa rumslighet. Ofta är en triangel i staden en överbliven yta. En pocket park med triangelform saknar ofta en tydlig entré.
16. **Störande trafik** – undvik att placera en pocket park så att den angränsar till en hårt trafikerad väg. Vägen bör i så fall begränsas till endast en sida av parken. Pocket parks som är omringade av vägar fungerar mycket dåligt

Gestaltningförslag - Magasinparken

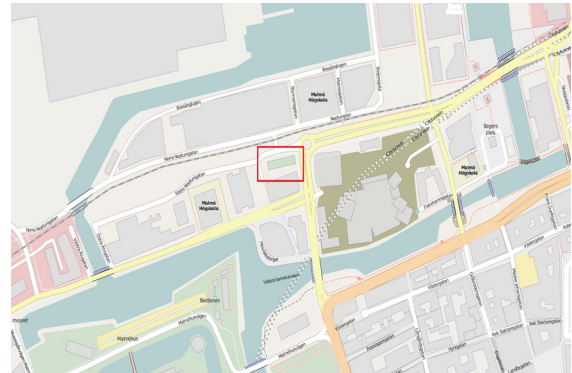
För att prova vårt resultat mot verkligheten togs tidigt ett beslut att ett gestaltningförslag skulle ingå i studien. Vi ville skapa en pocket park med få växtelement, tydlig rumslighet och gott om sittplatser. En social plats som är lokaliserad centralt i staden och inbjuder till möten och umgänge. Samtidigt en grönskande, lugn och rofylld plats där det finns möjlighet för att slappna av och finna vila från den vardagliga stressen i staden.

Vi fann en lämplig plats där vi kunde få tillgång till bra material i form av grundkartor och fotografier, samt att vi hade möjlighet att besöka platsen fysiskt. Platsen återfinns i centrala delarna av Malmö, på Universitetsholmen i Hamnen.

Vår idé bygger på att inrymma en pocket park i en äldre byggnad som endast har sin fasad intakt och saknar tak. Byggnaden har tidigare använts som omlastningsplats för godståg och uppfördes 1898. Men sedan flera år tillbaka har byggnaden stått inhägnad och oanvänd. Genom att anlägga en pocket park i en befintlig byggnad blir konceptet helt unik i sig och som vi tror hade kunnat bli ett nytt "Malmö brand".

Ägaren planerar att bygga om fastigheten till en saluhall som planeras stå klar sommar 2016. Platsen angränsar till Malmö Högskolas lokaler Gäddan, kvarteret Malmö LIVE samt ett nybyggt parkeringshus.

En pocket park på denna platsen passar även in i mönstret där mindre parker används som

Figur 14 - Röd ruta markerar platsen för en tilltränkt pocket park. Montage: Rapportens författare.

"stepping stones" i förhållande till större i parker i staden. Vidare är parker och/eller gröna offentliga ytor en brist på Universitetsholmen.

Vi ville skapa en pocket park med få växtelement, tydlig rumslighet och gott om sittplatser. Tomten fick inte ha en trekantig form samt att den skulle återfinnas centralt i en stad. Platsen nedan uppfyller de kraven och genom växtvalet ville vi knyta an till platsens tidigare struktur och form. Byggnaden består av gult och rött tegel med ett golv av sandjord som till vissa delar täcks av vildvuxet gräs och sly.

Klimatet i hamnen under vår, vinter och höst upplevs ofta som blåsig, fuktigt och kallt. Den befintliga byggnaden som omringar platsen bidrar på så vis med lä och skydd för parkens besökare.

Bild 14 - föreställer det gamla Godsmagasinet som används i gestaltningförslaget. I bakgrunden syns Malmö Hovrätt, Malmö högskolas byggnad Gäddan samt ett nybyggt P-hus. Foto: Anton Spets, 2013

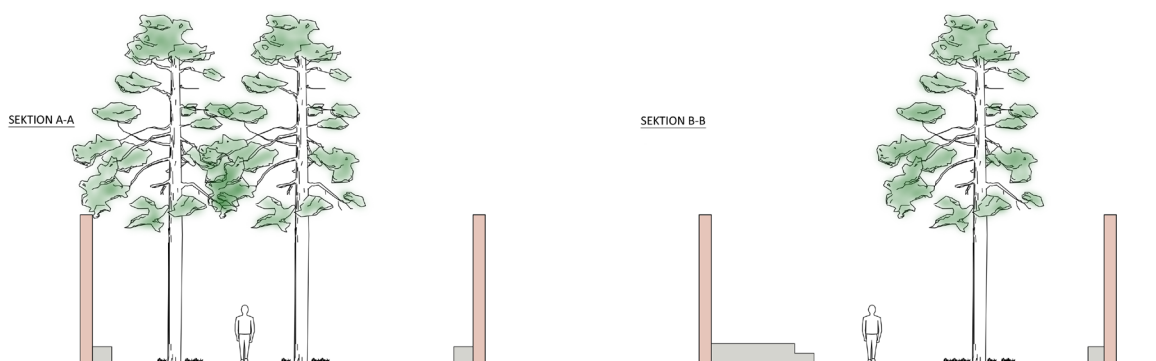
Figur 15 - Magasinparken, vy från öst. Illustration Lisa Carlsten 2014

Det finns två tydliga entréer som enkelt leder besökaren in i parken. Genom växtvalen ville vi knyta an till platsens tidigare struktur och form. Parkens tak består av *Pinus nigra* - svarttall varvat med tre pergolor där *Westeria sinensis* - blåregn växer. Tanken är att svarttallen på sikt kommer få en högre höjd som sträcker sig upp över tegelbyggnaden och tillsammans med blåregnet som växer på en lägre nivå kommer skapa en spännande dynamik. Valet av svarttall beror även på dess arkitektoniska stammar, att den är vintergrön och kommer fungera som en tydlig kontrast mot den urbana omgivningen utanför byggnaden.

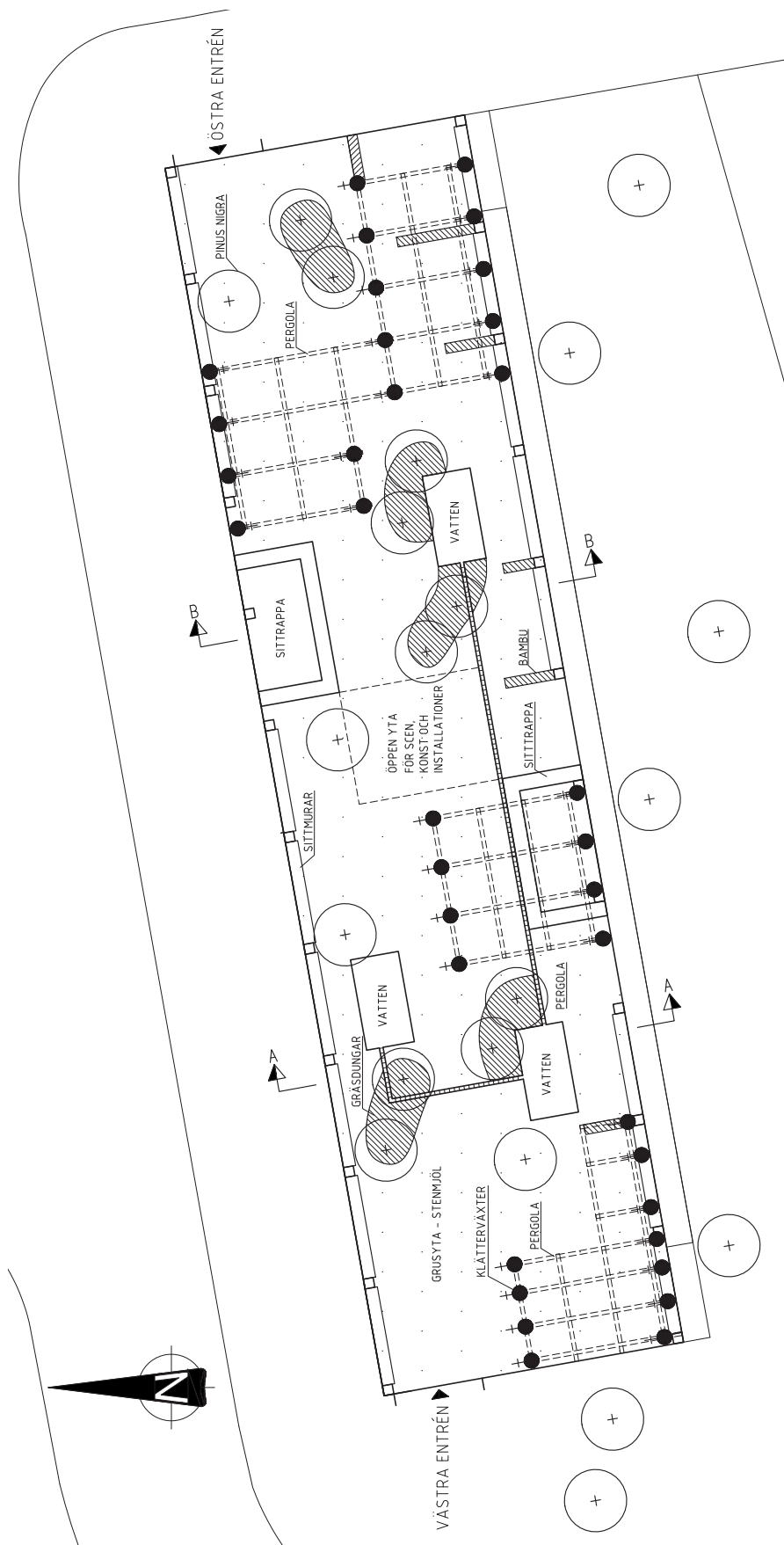
De svarttallar som står i par kommer vara omgärdade av små gräsruddar av *Leymus arenarius* - strandråg. Dels för att tydliggöra svarttallarnas placering och tillsammans med de sammanlänkande vattenspeglarna skänka ett lugn till platsen.

Från väggen på den södra långsidan sticker planteringar med *Fargesia mureiale* 'Jumbo' - bergbambu ut. Bambun fyller funktionen att besökaren kan få ro och avskildhet.

Parken har gott om sittplatser. Sittmurar längs båda långsidorna och två sittrappor som fungerar som en naturlig mötespunkt.

Figur 16 - Sektioner från Magasinparken. Ritning: Johannes Josefsson och Anton Spets.

Figur 17 - visar planritningen över Magasinparken. Runt de svarttallar som står i par kommer ruggar med strandråg att planteras. Mellan vattenspegelarna löper tunna vattenrännor. Ritning: Johannes Josefsson och Anton Spets.

Bild 15 - Växtval för Magasinparken

Pinus nigra - svarttall. Källa: Tyréns, 2013

Wisteria sinensis - blåregn. Foto: Oriol Llado (CC BY NC ND) www.flickr.com 2013

Fargesia mureiale 'Jumbo' - bergsbambu. Foto: wikimedia (CC BY NC ND) 2007

Leymus arenarius - strandråg Foto: fabelfroh (CC BY NC ND) www.flickr.com 2013

BILAGA 1

KORT BESKRIVNING AV 28 POCKET PARKS SOM INGÅTT I ANALYSEN

Abingdon Square Park, New York - USA

Foto: Steve Guttman (CC BY NC ND) www.flickr.com. 2013

1000 m²

Byggdes 1830 och återöppnades på 2000-talet. En vacker och artrik pocket park som omgärdas av en gammal trädkrans av *Platanus acerifolia* - Plataner.

Anna Linds Park, Borås - Sverige

Foto: Google Maps, 2009

850 m²

Förvånansvärt lugn pocket park trots att den omges av gator. Upphöjningen är av stor vikt för att skapa distans. Parken fungerar som ett "grönt" väntrum för att det ligger i anslutning till en knutpunkt till kollektivtrafik.

Balfour Street Park, Sydney - Australia

Foto: Commons, wikimedia, 2013

520 m²

Ny arkitektonisk park med få växt-element. Intressanta ljus- och vatten-installationer. En öppen pocket park med inte så mycket rumslighet.

Blomberg's park, Enköping - Sverige

Foto: Google Maps, 2011

1100 m²

Nybyggd pocket park belägen i ett bostadsområde med låga hus runt om. Lummig och tätvuxen känsla med många gångvägar som korsar. Stor artrikedom med perenner som fokus.

Bopas Plads, Köpenhamn - Danmark

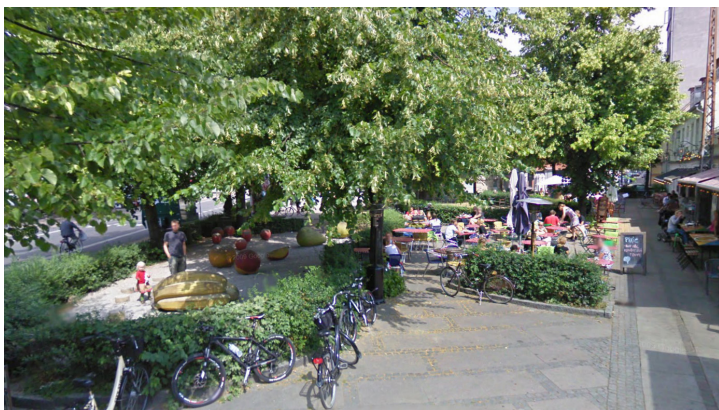

Foto: Google Maps, 2011

1160 m²

Häckelement som ger känsla av kontorslandskap. Flertalet uteserveringar och parkens storlek gör att den ligger i gränslandet mellan torg och pocket park

Bytaregången, Lund - Sverige

Foto: Google Maps, 2012

195 m²

Liten pocket park med fontän nära ett större torg. Avgränsas tydligt mot gatan av plank och husfasader. Entrén uppfattas privat.

East River Place, New York - USA

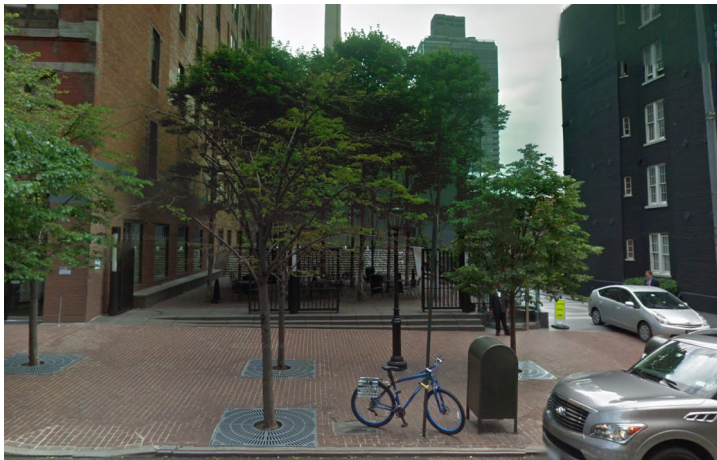

Foto: Google Maps, 2011

340 m²

En pocket park som ligger intill ett bostadshus med ett vattenfall som inre vägg. Effektiv park pga. av sitt tak av luftiga trädkronor, vattenfall och mycket bord och stolar. Stängs kvällstid. Entrén uppfattas privat.

Fridegårdsparken, Enköping - Sverige

Foto: Enköpings kommun, 2011

800 m²

En pocket park som ger en känsla av lummig visningsträdgård. Stor artrikedom med påkostade och smarta växtval.

Girard Fountain Park, Philadelphia - USA

Foto: Commons, wikimedia, 2012

610 m²

En pocket park från 1960 som restaurerades på 2000-talet. En populär park som har mycket erbjuda. Mycket sittplatser samt en fontän.

Great Houghton Park, Northampton - England

Foto: Northamptonshire County Council, 2013

600 m²

Pocket park från 2002. Jordbruksmark som omvandlats till en trevlig och artrik park. Omges av träd, buskar och staket.

Greenacre Park, New York - USA

Foto: Reietto (CC BY NC ND) www.flickr.com 2013

590 m²

En pocket park med vattenfall, mycket sittplatser och tydlig rumslighet. Samma koncept som Paley park, Seattle waterfall park och East River place som alla har dessa beståndsdelar.

Henrik Smiths Plats, Malmö - Sverige

Foto: Google Maps, 2012

1100 m²

En pocket park som upplevs öppen och "omysig". Ett högt trafiktryck nära parken skapar en störande ljudkuliss. Upplevs mer som en plats än en pocket park.

Holmgången, Malmö - Sverige

Foto: Google Maps, 2013

150 m²

En pocket park som används som ett butiksstråk genom ett kvarter. Kan påminna en del om Paley Park med tydliga väggar och några få träd med lätta krontak. Enda parken som inte har sittplatser.

Japanska trädgården, Ronneby - Sverige

Foto: Johannes Josefsson 2012

3800 m²

En pocket park med japansk touch belägen inne i ett skogsparti i närheten av Ronneby brunn. Dess placering och tema gör den helt unik i sig.

Jardin de l'Île Mabon, Nantes - Frankrike

Foto: Linda-Maria Mårtensson, SLU Alnarp, 2013

2100 m²

En naturlig park som ligger i en riven gammal byggnad mitt i staden. Vegetationen har fått växa fram fritt under många år. Detta gör det till en mycket ovanlig och unik park belägen i centrum av Nantes.

Utformningen av parken gjordes genom att göra ett relativt litet ingrepp genom att röja fram stigar i den befintliga vegetationen.

Jardin de Jaume Perich, Barcelona - Spanien

Foto: Commons, wikimedia, 2005

1100 m²

Skön och skuggig pocket park som från början var en gammal innegård. Nu är den öppen för allmänheten och har blivit en populär park att besöka. Samma koncept som Jardin de la torre de les Aigües. Stängd nattetid

Jardin de la torre de les Aigües, Barcelona - Spanien

Foto: Commons, wikimedia, 2008

1500 m²

En av Barcelonas mest populära pocket parks. Mycket sittplatser och träd som ger svalkande skuggor. En barnpool täcker 25 % av ytan. En gammal innegård som nu är öppen för allmänheten. Stängd nattetid.

Kölnbacksparken, Enköping - Sverige

Foto: Tomas Lindvall, Enköpings Kommun 2012

950 m²

Pionpark med äppelträd och spaljéer. En lekplats finns i anslutning till parken. Stor artrikedom med perenner som fokus.

Linnéträdgården, Växjö - Sverige

Foto: Johannes Josefsson, 2012

175 m²

En utställningspark ritad av Ulf Nordfjell som han sedan vann Chelsea Flower Show med 2009. Modern brittisk trädgård med nordiska inslag.

Litauens Plads, Köpenhamn - Danmark

Foto: Anton Spets, 2013

600 m²

Stor och öppen pocket park avsedd främst för skolgård till skolan som ligger i anslutning till parken. Stora delar av parken består av en öppen gräsyta.

Majporten, Köpenhamn - Danmark

Foto: Anton Spets, 2013

600 m²

Nybyggd pocket park som fungerar som kvarterspark. Snyggt avgränsat med ett staket. En känsla av Community garden

Odins Lomme, Köpenhamn - Danmark

Foto: Köpenhamn Stad, 2010

600 m²

Nybyggd pocket park som ingår i ett pilotprojekt för pocket parks i Köpenhamn. Upplevs som en urban park.

Paley Park, New York - USA

Foto: Aleksandr Zykov (CC BY NC ND) www.flickr.com, 2013

390 m²

En omåttligt populär pocket park. Med sitt vattenfall, väggar klädda i murgröna och tak av luftiga trädkronor bildar parken en tydlig rumslighet. I kombination med många sittplatser gör det parken till den mest berömda och omtalade parken. Har blivit inspiration till många liknande pocket parks i USA

Petriplatsen, Lund, Sverige

Foto: Johannes Josefsson, 2012

1500 m²

Öppen och populär pocket park som erbjuder goda sittmöjligheter på både gräs och bänkar. Lite av en genomfartsled för fotgängare.

Seattle Waterfall Park, Seattle, USA

Foto: mose (CC BY NC ND) www.flickr.com, 2013

450 m²

En lummig pocket park byggd i olika nivåer. En park med vattenfall, mycket sittplatser och tydlig rumslighet. Samma koncept som Paley park, Greenacre park och East River place som alla har dessa beståndsdelar.

Stationsparken, Höör, Sverige

Foto: Fredrik Dahlberg, 2013

285 m²

Nybyggd pocket park som ligger i en typ av torgyta där människor passerar till och från tåget.

Storbyhave i Valby, Köpenhamn, Danmark

Montage: Köpenhamn Kommun, 2012

2500 m²

En pocket park med gott om sittplatser. Små gräskullar gör parken mer intressant. Dagvatten tas tillvara på för att skapa vattenspeglar.

Tove Ditlevsen Plads, Köpenhamn, Danmark

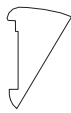

Foto: Google Maps 2014

2500 m²

Dåligt utnyttjad pocket park som omgärdas av låga buskage. Stor väg utanför parken bidrar till hög ljudnivå.

BILAGA 2

TABELLEN VISAR SAMTLIGA 28 POCKET PARKS I ANALYSEN I FÖRHÅLLANDE TILL VARANDRA.

PARKERNAS STÖRLEK I FÖRHÅLLANDE TILL VARANDRA							
JAPANSKA TRÄDGÅRDEN 380 m ²	STORBYHÄVE I VALBY 230 m ²	JARDIN DE L'ILE MABON 2100 m ²	JARDIN DE LA TORRE DE LES 1380 m ²	PETRIPLATSEN 1380 m ²	EDPAS PLADS 1180 m ²	BLOMBERGS PARK 1100 m ²	HENRIK SMITHS PLATS 1100 m ²
							
JARDIN DE JAUME PERICH 1100 m ²	LITAUENS PLADS 600 m ²	GREAT HOUGHTON P PARK 600 m ²	ODINS LÖHNE 600 m ²	GREENACRE PARK 590 m ²	BALFOUR STREET PARK 520 m ²	TOVE DITLIVSEN PLADS 490 m ²	MAJPORTEN 600 m ²
							
JARDIN DE LA TORRE DE LES 1380 m ²	KELNBACKSPARKEN 950 m ²	ANNA LINNHS PARK 850 m ²	FRIDEGÅRDSPARKEN 800 m ²	GIRARD FOUNTAIN PARK 810 m ²	HÖLMGÅNGEN 150 m ²	LUNNEPARKEN 175 m ²	BYTTAREGÅNGEN 195 m ²
							
EAST RIVER PLACE 340 m ²	PALEY PARK 390 m ²	SEATTLE WATERFALL PARK 450 m ²	STATIONSPARKEN 285 m ²	STATIONSPARKEN 285 m ²	STATIONSPARKEN 285 m ²	STATIONSPARKEN 285 m ²	STATIONSPARKEN 285 m ²
							

BILAGA 3

TABELLEN VISAR HUR INFORMATION HAR SAMLATS IN OM PARKERNA I ANALYSEN

Typ av informations- inlämning (markeras med X för varje park)	Google Maps,	Google Streetview	Eget besök	Samtal med förvaltaren	Material från kommunen, arkitekt eller annan sakkunnig	Kommentarer
Pocket parks						
Abingdon Square Park, New York, USA	X	X				
Anna Linds Park, Borås, Sverige	X	X	X	X		
Balfour Street Park, Sydney, Australia	X	X			X	Illustrationsplan och fotografier
Blombergspark, Enköping Sverige	X	X			X	Ritningar och växtlistor tillhandahållna från Enköpings kommun
Bopas Plads, Köpenhamn, Danmark	X	X		X		
Bytaregången, Lund, Sverige	X	X	X			
East River Place, New York, USA	X	X			X	www.pocketparksnyc.com
Fridegårdsparken, Enköping, Sverige	X	X			X	Ritningar och växtlistor tillhandahållna från Enköpings kommun
Girard Fountain Park, Philadelphia, USA	X	X				
Great Houghton Park, Northampton, England	X	X			X	Information, ritningar och bilder. Parken täcktes inte in av Google Streetview
Greenacre Park, New York, USA	X	X			X	Filmen The social life of small urban spaces, Whilliam H Whyte, 1980 www.pocketparksnyc.com
Henrik Smiths Plats, Malmö, Sverige	X	X	X			
Holmgången, Malmö Sverige	X	X	X			
Jardin de l'Île Mabon, Nantes, Frankrike	X	X		X		Fotografier från Linda Maria Mårtensson, SLU.
Jardin de la torre de les Aigües, Barcelona, Spanien	X	X				Artikel från tidningen Arkitektur av Dan Hallemar - Parkliv i kvarteret (2007),
Jardin de Jaume Perich, Barcelona, Spanien	X	X				Artikel från tidningen Arkitektur av Dan Hallemar - Parkliv i kvarteret (2007),
Japanska trädgården, Ronneby, Sverige	X		X		X	Ritningar tillhandahållna från Tekniska förvaltningen Ronneby
Kölnbacksparken, Enköping, Sverige	X	X			X	Ritningar och växtlistor tillhandahållna från Enköpings kommun
Linnéträdgården, Växjö, Sverige	X	X	X		X	
Litauens Plads, Köpenhamn, Danmark	X	X	X	X	X	
Majporten, Köpenhamn, Danmark	X	X	X	X	X	
Odins Lomme, Köpenhamn, Danmark	X	X	X	X	X	
Paley Park, New York, USA	X	X			X	Filmen The social life of small urban spaces, Whilliam H Whyte (1980) www.pocketparksnyc.com
Petriplatsen, Lund, Sverige	X	X	X		X	
Seattle Waterfall Park, Seattle, USA	X	X				
Stationsparken, Höör, Sverige	X				X	
Storbyhave i Valby, Köpenhamn, Danmark	X	X	X	X	X	
Tove Ditlevsen Plads, Köpenhamn, Danmark	X	X		X		

KÄLLFÖRTECKNING

- Bourreau, K. (21-11-2013). Ekolog vid Tekniska förvaltningen i Nantes, Frankrike. (J. Josefsson, Intervjuare)
- Boverket. (2004). Hållbara städer och tätorter i Sverige - förslag till strategi. Karlskrona: Boverket.
- Bradley, G. A. (1995). *Urban Forest Landscapes*. Washington: Institution of Forest Resources Contribution.
- Chiesura, A. (2004). The role of urban parks for the sustainable city. *Landscape and Urban Planning*, ss. 129-138.
- Curl, J. S. (2006). *A Dictionary of Architecture and Landscape Architecture* (2 ed.). Oxford University Press.
- Danish Architecture Center. (2008). Copenhagen - Pocket parks, a drop of urban green. Hämtat från [www.dac.dk](http://www.dac.dk/en/dac-cities/sustainable-cities/all-cases/green-city/copenhagen---pocket-parks-a-drop-of-urban-green/?bbredirect=true): <http://www.dac.dk/en/dac-cities/sustainable-cities/all-cases/green-city/copenhagen---pocket-parks-a-drop-of-urban-green/?bbredirect=true> tillgängligt: 13-11-2013
- Enköpings Kommun. (2013). Parkinformation. Hämtat från Enköpings Kommun: <http://www.enkoping.se/sww-wing/app/cm/Browse.jsp?PAGE=7203> tillgängligt: 9-12-2013
- Gehl, J. (2006). *Life Between Buildings - Using Public Space* (Vol. 6:e). Skive, Danmark: Arkitektens Forlag.
- Grahn, P., & Stigsdotter, U. (2003). Landscape planning and stress. *Urban Forestry & Urban Greening*, ss. 1-17.
- Gustavsson, R. (2008). Exploring woodland design. i N. D. Hitchmough, *The Dynamic Landscape* (ss. 184-214). Abingdon: Spon press.
- Hallemar, D. (2007). Parkliv i kvarteret. För tidskriften *Arkitektur*.
- Hansson, B., & Hansson, M. (2007). Perenner: våra trädgårdsväxter : [inspiration, skötsel, lexikon]. Stockholm: Prisma . Stockholm: Prisma.
- Helge, M. (2005). Stefan Mattson - om sin värld av blommor. För tidskriften *Glimten*.
- Johansson, A.-K., Kollberg, S., & Bergström, K. (2009). Grönområden för fler - en vägledning för bedömning av närhet och attraktivitet för bättre hälsa. Östersund: Statens folkhälsoinstitut.
- Johnson, B. (2012). Pocket Park Prospectus. Hämtat från [London.gov.uk](http://www.london.gov.uk): <http://www.london.gov.uk/priorities/environment/greening-london/improving-londons-parks-green-spaces/pocket-parks> tillgängligt: 13-11-2013
- Köpenhamns kommun. (2008). Lommeparker, traer og andet grønt - strategi for et grønnere København. Teknik- og miljøförvaltningen, Københavns kommune.
- Malmö Stad. (2008). Ljusplan för Malmös befintliga belysning. Malmö: Malmö Stad.
- Malmö Stad. (2010). Så förtätar vi Malmö! Dialog-pm 2010:2. Malmö: Malmö Stad.
- Manner, K. (2007). Fickparken - liten yta, stora kvaliteter. Magisteruppsats i fysisk planering. Karlskrona: Blekinge Tekniska Högskola.
- Mortensen, L. (10-12-2013). Planarkitekt vid Köpenhamns kommun, Teknik- och miljöförvaltning. (A. Spets, & J. Josefsson, Intervjuare) Köpenhamn.
- New York City GOV. (2012). NYC Planning. Hämtat från The Official Website of the City of New York NYC: <http://www.nyc.gov/html/dcp/html/census/popcur.shtml> tillgängligt: 16-12-2013
- Nordh, H. (2006). Parkkaraktärer - ett verktyg för planering och gestaltning av grönområden. Institutionen för landskapsplanering. Masteruppsats inom landskapsarkitektur. Alnarp: SLU.
- Nordh, H., & Østby, K. (2013). Pocket parks for people - A study of park design and use. *Urban Forestry & Urban Greening*, ss. 12-17.

Nordh, H., Hartig, T., Hagerhall, C., & Fry, G. (2009). Components of small urban parks that predict the possibility for restoration. *Urban Forestry & Urban Greening*, ss. 225-235.

Northamptonshire County Council. (2010). Northamptonshire County Council. Hämtat från <http://www.northamptonshire.gov.uk/en/councilservices/leisure/pocket-parks/pages/default.aspx> tillgänglig: 2-12-2013

NYC Plaza Program. (2008). Hämtat från [www.nyc.gov: www.nyc.gov/html/dot/html/pedestrians/publicplaza.shtml](http://www.nyc.gov/html/dot/html/pedestrians/publicplaza.shtml) tillgänglig: 13-11-2013

O'Brien, R. (2011). Pocket Parks of NYC. Hämtat från <http://www.pocketparksnyc.com/> tillgänglig: 2-12-2013

Project for Public Spaces. (2010). Great Public Spaces. Hämtat från Project for Public Spaces: http://www.pps.org/great_public_spaces/one?public_place_id=69 tillgänglig:15-11-2013

Stahlschmidt, P., & Nellemann, V. (2009). *Metoder til landskabsanalyse*. Köpenhamn: Grønt Miljø.

Stigsdotter, U. K., & Peschardt, K. K. (2013). Associations between park characteristics and perceived restorativeness of small public urban green spaces. *Landscape and Urban Planning*, 26-39.

Thompson, C. (2002). Urban open space in the 21st century. *Landscape and Urban Planning*, 59-72.

Uppsala kommun. (2010). *Belysnings program, riktlinjer, del 3*. Uppsala: Uppsala kommun.

Whyte, W. H. (Regissör). (1980). *The social life of small urban spaces - The Street Corner* [Film].